

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๐

วันศุกร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

อ.พ.๓๑/๒๕๖๐

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณะผู้ไต่สวนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๔)

- กำหนดให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ห้ามศาลอื่นรับคดีดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๕)

- กำหนดให้การพิจารณาคดีต้องใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท และศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่ไม่ใช่ การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้ (ร่างมาตรา ๖)

- กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ (ร่างมาตรา ๗)

หมวด ๑ บททั่วไป

- กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนตามที่ เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็น ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ สำหรับ คดีใดคดีหนึ่ง (ร่างมาตรา ๘)

- กำหนดอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง (ร่างมาตรา ๑๐)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

การลงมติดังกล่าวให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม (ร่างมาตรา ๑๙)

- กำหนดองค์ประกอบของคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล (ร่างมาตรา ๒๑)

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะผู้ไต่สวนอิสระหรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับหรือหมายขัง หากมีความจำเป็นจะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลดังกล่าวน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น (ร่างมาตรา ๒๒)

หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา

- กำหนดให้อัยการสูงสุด และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ (ร่างมาตรา ๒๓)

- กำหนดให้ความผิดอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท หากบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย (ร่างมาตรา ๒๔)

- กำหนดให้การฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีข้อความที่เป็นการกล่าวหาตามที่กฎหมายกำหนด ระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหา พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจน รวมทั้งในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และโจทก์ต้องส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระแล้วแต่กรณี เว้นแต่ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้นำตัวมา (ร่างมาตรา ๒๕)

- กำหนดให้ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาล แต่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้นำตัวมา ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาลก็ตาม และเมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำอายุความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๖)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

และพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เพราะเหตุที่จำเลยไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือแม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลัง วันตรวจพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๓๔)

- กำหนดกรณีที่ต้องมีการไต่สวนหาข้อเท็จจริง ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวัน เริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (ร่างมาตรา ๓๕)

- กำหนดให้มีการถามพยานบุคคลเองขององค์คณะผู้พิพากษาในการไต่สวนพยาน บุคคล แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๓๖)

- กำหนดการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นให้แก่ บุคคลต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรมกำหนด (ร่างมาตรา ๓๗)

- กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการ พิจารณาพิพากษาคดี ทั้งของศาลและของคู่ความ (ร่างมาตรา ๓๘)

- กำหนดเมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น ให้โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิด คดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด และให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษา และให้อ่าน คำพิพากษา (ร่างมาตรา ๓๙)

- กำหนดให้พยานบุคคลได้รับการคุ้มครองตามมาตราการพิเศษตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๔๐)

- กำหนดให้ศาลมีอำนาจริบทรัพย์ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากที่ศาลจะมีอำนาจ ริบทรัพย์สืบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็น เป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๔๑)

- กำหนดทรัพย์สินที่ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๔๒)

- กำหนดให้ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบ โดยคำนึงถึงราคาท้องตลาด ในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาล สั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด หากปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่าสิ่งที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบ ได้สูญหาย หรือไม่สามรถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับ

ทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยาก เกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น (ร่างมาตรา ๔๓)

หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

- กำหนดให้นำบทบัญญัติบางมาตราในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ (ร่างมาตรา ๔๔)

- กำหนดองค์ประกอบของคำร้องที่ขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๔๕)

- กำหนดให้เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ให้ประกาศคำร้องดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และบุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๔๖)

- กำหนดให้บุคคลที่กล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้มีภาระการพิสูจน์ต่อศาล หากไม่อาจพิสูจน์ได้ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน และให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ ทั้งของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นคนวิกลจริต หรือผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งว่าเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดก โดยให้ศาลพิจารณาพิพากษาดูตามความเห็นเป็นการยุติธรรม (ร่างมาตรา ๔๗)

หมวด ๔ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

- กำหนดกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. คนใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงและประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา จึงเสนอเรื่องมายังประธานศาลฎีกา ในการนี้ ให้ประธานศาลฎีกาพิจารณาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๙ เพื่อดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกล่าวหาดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔๘)

- กำหนดให้คณะผู้ไต่สวนอิสระที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่คัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยให้แต่งตั้งจากราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อยหนึ่งคน (ร่างมาตรา ๔๙)

- กำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระ (ร่างมาตรา ๕๐)
- กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระ (ร่างมาตรา ๕๑)
- กำหนดให้การดำเนินการของคณะผู้ไต่สวนอิสระมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ร่างมาตรา ๕๒)
- กำหนดให้ผู้ไต่สวนอิสระมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๕๓)
- กำหนดอำนาจของคณะผู้ไต่สวนอิสระที่สั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อประกอบการไต่สวนได้ (ร่างมาตรา ๕๔)
- กำหนดในการให้ความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ กรณีหากเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุดกรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย หรือกรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ผู้ถูกกล่าวหา และมิใช่เป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป (ร่างมาตรา ๕๕)

หมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๔) คนใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน และกำหนดให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช.หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา (ร่างมาตรา ๕๖)

- กำหนดองค์ประกอบของคำร้องในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๗)

- กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕๘)

หมวด ๖ อุตธรณ์

- กำหนดให้คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๕๙)

- กำหนดกรณีที่ยื่นอุทธรณ์ซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ (ร่างมาตรา ๖๐)

- กำหนดให้คดีที่ไม่มีอุทธรณ์ คำพิพากษาให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล (ร่างมาตรา ๖๑)

- กำหนดให้การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา ซึ่งเลือกเป็นรายคดี (ร่างมาตรา ๖๒)

- กำหนดให้มีการวินิจฉัยปัญหาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในคดีเรื่องใดได้ หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน และในการนี้ให้องค์คณะพิจารณาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นดังกล่าว ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๓)

หมวด ๗ การบังคับคดี

- กำหนดให้การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และคำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดีดังกล่าวให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๖๔)

- กำหนดกระบวนการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคล ซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งรับหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๖๕)

- การกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษาสำรองในกรณีต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในร่างมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาคดีโดยใช้ระบบไต่สวนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งการดำเนินคดีไม่หยุดชะงักลงเพื่อดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามระบบเดิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

- การตั้งผู้พิพากษาสำรองเพื่อผ่อนคลายบทบัญญัติเดิมที่กำหนดให้องค์คณะต้องนั่งพิจารณาคดีขององค์คณะทุกคนทุกนัด แต่ในทางปฏิบัตินั้น ในบางครั้งอาจเป็นอุปสรรคเพราะอาจมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น การมีองค์คณะสำรองดังกล่าวจะมีความยุ่งยาก หากมีการแก้ไขให้องค์คณะพิจารณาคดีได้ โดยให้มีผู้พิพากษาขององค์คณะเพียงร้อยละ ๗๕ - ๘๐ ของจำนวนผู้พิพากษาทั้งหมด ก็สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ น่าจะเป็นการผ่อนคลายปัญหาของบทบัญญัติเดิมได้

- แนวคิดผู้พิพากษาสำรองนั้น กำหนดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดี หากเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ ทำให้องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาคดีขององค์คณะได้ ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันเมื่อเกิดเหตุดังกล่าวจะต้องมีการเลื่อนคดีหรือให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นมาแทนที่องค์คณะผู้พิพากษาขึ้นมาแทนที่องค์คณะผู้พิพากษาเดิม แต่การมีผู้พิพากษาสำรองหากเกิดเหตุขัดข้องในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี ก็สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาได้ทันทีโดยไม่ต้องเริ่มกระบวนการเลือกโดยที่ประชุมใหญ่อีก ทั้งนี้ การที่ผู้พิพากษาที่ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีสามารถตรวจสำนวนและร่วมทำคำพิพากษาในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้นั้นซึ่งเป็นหลักการที่มีบัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรมด้วย

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีเหตุผล ดังนี้

- ควรให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งใหม่ หรือหากเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่น ทำให้องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถพิจารณาได้ และขาดจำนวนเท่าไรจำเป็นต้องแต่งตั้งเพิ่มทดแทน

- ไม่เห็นด้วยกับการมีผู้พิพากษาสำรองที่ให้สิทธิลงมติและทำคำวินิจฉัยชี้ขาด แต่การกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาให้มีจำนวนเพียงพอในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยอาจใช้มติสองในสามขององค์คณะผู้พิพากษา

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้มีจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกคดี คือ จำนวน ๙ คน แต่ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัยทำให้ผู้พิพากษาที่มีอยู่เป็นองค์คณะต่อไปได้ เว้นแต่องค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

หรือประธานศาลฎีกาเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้เลือกผู้พิพากษาเข้ามา แทนที่ให้ครบจำนวนได้ เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาสำรองเนื่องจากขัดกับหลักการที่ให้มีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเป็นรายคดีเพื่อมิให้ทราบตัวผู้พิพากษาล่วงหน้า

มาตรา ๒๐

ความเห็นของภาคประชาชน

- การทำความเห็นควรให้ผู้พิพากษาได้แสดงความคิดเห็นในการวินิจฉัย ก่อนมีการลงมติ
- การทำคำวินิจฉัยส่วนตนจะช่วยให้องค์คณะผู้พิพากษาทุกคนมีโอกาสปรึกษาหารือทั้งในปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ในทำนองเดียวกับการพิจารณาคดี ในคดีทั่วไปที่องค์คณะผู้พิพากษา ๓ คน ต้องปรึกษากัน เพราะการเมืององค์คณะก็เพื่อให้ช่วยกันทำงานเพื่อความรอบคอบ จากนั้นจึงทำคำวินิจฉัยส่วนตน มิใช่ต่างคนต่างคิดตามลำพังและทำ คำวินิจฉัยส่วนตน และทำการโหวตนับคะแนนเสียงข้างมากกันเท่านั้น
- บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ กับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน คือ การใช้เสียงข้างมากในการชี้ขาด และผู้พิพากษา ในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตนและแถลงต่อที่ประชุมก่อน ลงมติ
- ไม่ควรให้ผู้พิพากษาทำความเห็นส่วนตนก่อนการทำคำพิพากษา เหมือนที่ ศาลรัฐธรรมนูญทำเพราะศาลฎีกาเป็นศาลที่ใช้ดุลพินิจจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา ซึ่งแตกต่างจากศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นการวิเคราะห์หลักกฎหมาย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรานี้กำหนดให้ผู้พิพากษาในองค์คณะทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัย คดีและแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมเพื่อให้ผู้พิพากษาแต่ละคนมีการพิจารณาและแสดงความคิดเห็น อย่างต่อเนื่อง ละเอียดยรอบคอบ แล้วให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนลงมติโดยถือเสียงข้างมาก

ก็ควรระบุให้ชัดเพราะการร้องขัตทรัพย์มีการดำเนินการได้สวนคล้าย ๆ กับการดำเนินคดีใหม่และอาจมีทุนทรัพย์จำนวนมากก็เป็นได้

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- ในหมวดนี้มีได้กำหนดเหตุในการอุทธรณ์ไว้ เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญ ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขของการอุทธรณ์ไว้ ซึ่งต่างจากมาตรา ๒๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้สามารถอุทธรณ์ได้เฉพาะกรณีที่มีหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

มาตรา ๕๙

ความเห็นของภาคประชาชน

- เสนอให้มีการอุทธรณ์ ฎีกา (๓ ชั้น) ได้เหมือนศาลปกติ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากการพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องการการพิจารณาคดีที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จึงกำหนดให้ผู้พิพากษาในชั้นศาลฎีกาซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือก ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์สูงอยู่แล้วเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ โดยให้มีการอุทธรณ์เพียงครั้งเดียวเพื่อความรวดเร็ว

หมายเหตุ สำหรับความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ในรายละเอียดได้โปรดศึกษาเพิ่มจากตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก)

๑.๔.๓ สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่สามารถถูกกล่าวหาและดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เชิงบวก: เมื่อการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ

พิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยสามารถสรุปข้อดีได้ ดังนี้

๑. เกิดผลดีต่อประเทศอันเนื่องมาจากทำให้กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีอันเป็นมาตรฐานสากล ไม่ว่าจะเป็นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption, UNCAC) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR) ข้อ ๑๔ สิทธิเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. เมื่อการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศมีประสิทธิภาพและลดการทุจริตลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

๓. เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีได้โดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิด และปราบปรามผู้กระทำความผิดโดยมีมาตรการทางอาญา และทรัพย์สินเมื่อมีการทุจริตลดน้อยลงก็จะส่งผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติ

๔. เมื่อการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้รัฐสามารถติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

๕. เมื่อศาลสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ย่อมจะทำให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากขึ้น และทำให้รัฐสามารถลดการสูญเสียงบประมาณจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เสนอโดย คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มิถุนายน ๒๕๖๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายวิฑูรย์ วัฒนสุข รองเลขาธิการวุฒิสภา

นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายสุชาติ พันทองคำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒

นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกรชำนาญการ

นางสาวกรรณิการ์ พัชระ วิทยากรชำนาญการ

นางสิริกัญญ์ ส่องแสง เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวรัตติกาลญัตต์ น้อยนวม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวกาญจนา พาลติหุลุด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายฯ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	๑
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ กับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	๓๓
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	
- สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็น และผลกระทบในการตรากฎหมาย	
o สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย	- ๑ -
o สรุปการรับฟังความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง	- ๑ -
o สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย อย่างรอบด้าน	- ๖ -
- คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรา พระราชบัญญัติ (Checklist)	- ๘ -
- ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	- ๒๒ -
- แนวคิดในการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐	- ๒๔ -
- ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	- ๓๐ -
- การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	- ๔๓ -
- การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ	- ๔๗ -

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ (๑)
- : หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ (รธน) ๕๑๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐
เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ ฉบับ
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๑๕)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) (๑๗)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (๓๗)
- : สรุปการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน (๔๑)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เสนอโดย คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๑.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

* * * * *

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔. บทจำกัดสิทธิ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๓๐ (๙) และมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดวิธีพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว

๕. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๖. บทยกเลิกกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๗. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณะผู้ไต่สวนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.

๘. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๙. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๙.๑ กำหนดให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ห้ามศาลอื่นรับคดีดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

๙.๒ กำหนดให้การพิจารณาคดีต้องใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท และศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้

๙.๙ กำหนดให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น โดยให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

๙.๑๐ กำหนดให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้

๙.๑๑ กำหนดให้อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี สามารถยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานไว้ทันทีได้ หากเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลัง (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาตามมาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้คู่ความ ซึ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลา และเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

๔.๑๕ กำหนดให้การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ที่ประชุมองค์คณะผู้พิพากษาปรึกษาหารือร่วมกันก่อน แล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก โดยก่อนการลงมติดังกล่าวให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในกรณี องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่ง ในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔.๑๖ กำหนดองค์ประกอบของคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกร้องหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

๙.๒๔ กำหนดห้ามศาลอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

๙.๒๕ กำหนดให้การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้ และกำหนดกรณีที่ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไปยังทนายความของจำเลยแทน

๙.๓๐ กำหนดกรณีที่ต้องมีการไต่สวนหาข้อเท็จจริง ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

๙.๓๑ กำหนดให้มีการถามพยานบุคคลเองขององค์คณะผู้พิพากษาในการไต่สวนพยานบุคคล แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีกเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

๙.๓๒ กำหนดการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นให้แก่บุคคลต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๖

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสามและวรรคสี่

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๓๘

๙.๓๓ กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งของศาลและของคู่ความ (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความ

ตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้ง หรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

๙.๓๔ กำหนดเมื่อการไตสวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น ให้โจทก์และจำเลยมีสิทธิ แกลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด และให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษา และให้อ่านคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ เมื่อการไตสวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแกลง ปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่าน คำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควร จะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัด โดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว

๙.๓๕ กำหนดให้พยานบุคคลได้รับการคุ้มครองตามมาตราพิเศษตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ ให้ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตราพิเศษตามกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองพยานในคดีอาญา

๙.๓๖ กำหนดให้ศาลมีอำนาจริบทรัพย์ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากที่ศาลจะมีอำนาจ ริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็น เป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมาย ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สิน ของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

๙.๓๙ กำหนดให้นำบทบัญญัติบางมาตราในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๙.๔๐ กำหนดองค์ประกอบของคำร้องที่ขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะต้องระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

๙.๔๑ กำหนดให้เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุ ร่ำรวยผิดปกติ ให้ประกาศคำร้องดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธาน ศาลฎีกา และบุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาล มีคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศ คำร้องดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา

๙.๔๒ กำหนดให้บุคคลที่กล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็น ของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้มีภาระการพิสูจน์ต่อศาล หากไม่อาจพิสูจน์ได้ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน และให้ศาลคำนึงถึงความสามารถ ในการพิสูจน์ทั้งของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นคนวิกลจริต หรือผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งว่าเป็นทายาท หรือผู้จัดการมรดก โดยให้ศาลพิจารณาพิพากษาดูตามความเห็นเป็นการยุติธรรม (ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็น ของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการแต่งตั้ง

๙.๔๗ กำหนดให้การดำเนินการของคณะผู้ไต่สวนอิสระมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ร่างมาตรา ๕๒)

มาตรา ๕๒ ในการดำเนินการของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม

๙.๔๘ กำหนดให้ผู้ไต่สวนอิสระมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๕๓)

มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๙.๔๙ กำหนดอำนาจของคณะผู้ไต่สวนอิสระที่สั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการไต่สวนได้ (ร่างมาตรา ๕๔)

มาตรา ๕๔ คณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการไต่สวนตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนด โดยจะเรียกรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้จากผู้ซึ่งเก็บรักษาเพื่อนำมาเทียบเคียงดูด้วยก็ได้

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน

๙.๕๐ กำหนดในการให้ความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ กรณีหากเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ส่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด กรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย หรือกรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดกฎหมายตามที่ผู้ถูกกล่าวหาและมิใช่เป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป (ร่างมาตรา ๕๕)

มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ส่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดวินัยตามที่ผู้ถูกกล่าวหา และมีใช่เป็นกรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในการไต่สวนและดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๙.๕๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๔) คนใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน และกำหนดให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา (ร่างมาตรา ๕๖)

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๔) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง

ให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีกระทำความผิด

กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันครบกำหนด

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้

๙.๕๒ กำหนดองค์ประกอบของคำร้องในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๗)

มาตรา ๕๗ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลซึ่งผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่น รวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่กรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการตาม มาตรา ๕๖ วรรคสาม ด้วยโดยอนุโลม

๙.๕๓ กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕๘)

มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญาที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้าออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีต่อไปได้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑ * ๑

มาตรา ๖๖ ในกรณีศาลสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานก็ให้ศาลสั่งให้ คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงิน ตามมาตรา ๔๓ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้น ตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตามราคาที่เหมาะสมได้ในวันที่ยึด หรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี คำร้อง ของเจ้าของที่แท้จริงเช่นนี้จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

๙.๖๒ กำหนดรองรับให้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เว้นแต่หมวด ๖ อุทธรณ์ ไม่ใช่บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับ แก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๖๗)

มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ อุทธรณ์ ไม่ใช่บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดี จะถึงที่สุด

๙.๖๓ กำหนดรองรับให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการ ดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือ ข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ (ร่างมาตรา ๖๘)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

กับ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

กับ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดย คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้</p>	<p>โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๓๐ (๗) และมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง โดยกำหนดให้มี แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดวิธีพิจารณาพิพากษาและ การอุทธรณ์คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับ เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๐</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p>	<p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>“คณะผู้สอบสวนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ได้ส่วนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>
<p>มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ ศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ในอำนาจของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา</p>	<p>มาตรา ๔ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาล อื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณา พิพากษา</p>
<p>มาตรา ๖ การพิจารณาภาคตีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟัง พยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการนำสืบ พยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมาย กำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้ออกาสแก่คู่กรณีอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานที่กล่าวแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น</p>	<p>มาตรา ๕ ในการพิจารณาภาคตี ให้ศาลชี้แจงงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็น หลักในการพิจารณาและอาจได้ส่วนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>ในกฎบัญญัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงาน ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p> <p>เพื่อให้กระบวนกรพิจารณาพิพากษาคดีเข้าใช้รัฐธรรมนูญที่ซึ่งธรรมนูญให้ บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินการใด ๆ ตามที่ศาลสั่งหรือมีข้อมา</p>	<p>การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดสำนวนการได้สวน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้สอบสวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจได้ส่วนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงาน อื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการ ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๖ ศาลอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๗ ศาลอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการค้าเงินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มียกกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>มาตรา ๘ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวน ตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาคตามมาตรา ๑๓ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง</p>	<p>หมวด ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวน ตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาคตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๙ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑)คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตาม กฎหมายอื่น</p> <p>(๒) คดีซึ่งประธานวุฒิสภาส่งคำร้องให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อกล่าวหาว่า กรรมการ ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ</p> <p>(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)</p>	<p>มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตาม บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p> <p>(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p> <p>(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำความผิดด้วยหน้าที่</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๙ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดียกขึ้นศาลสืบวันนับแต่ซึ่งได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องซึ่งส่งมาแล้วยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นี้ไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p>	<p>(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติก่อนบัยกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>
<p>มาตรา ๑๑ ภายใต้สื่อบันทึกฉบับที่รับแจ้งข้อสมมุติตามมาตรา ๑๐ ให้ คณะกรรมการการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่าย จำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่าย เลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวม พยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป</p> <p>ในกรณีที่มีคณะทำงานไม่เพียงพอข้อยูedyเกี่ยวกับกรที่ฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาที่ นับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสิบสี่วันนับแต่วันครบกำหนด</p>	<p>มาตรา ๑๒ การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ย่อม กระทำไม่ได้ ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑๓ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่เลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดีดังกล่าวโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบสัปดาห์นับแต่วันยื่นฟ้องคดี</p> <p>ผู้พิพากษาคณะใดประสงค์จะขอถอนตัวจากการได้รับเลือก ให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด</p> <p>การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่เลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดีนั้น แต่ทั้งนี้ จะมีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเกินกว่าจำนวนสามคนไม่ได้ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากับในลำดับใดอันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างพิจารณาคดีนั้น ห้ามมิให้คำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา</p>	<p>มาตรา ๑๓ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่เลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาอาวุโสจำนวนเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี</p> <p>ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคณะใดอาจขอถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด</p> <p>การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากับในลำดับใดอันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>ผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างพิจารณาคดีนั้น ห้ามมิให้คำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>
<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็น องค์คณะผู้พิพากษาต่อไป และมีให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับ</p>
<p>ในกรณีผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อกำหนด ของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาที่มิใช่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษา ในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือในกรณีที่ ประธานศาลฎีกาเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษา เข้ามาแทนที่ได้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจจำนวนและ ลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้</p> <p>การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็น องค์คณะผู้พิพากษาต่อไป</p> <p>ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกใน การประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับ เบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด</p>	<p>๑๕</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑๔ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ (๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ (๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น (๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๖</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการใน มาตรา ๑๓</p>	<p>มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ (๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ (๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น (๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๓</p> <p>(๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร</p>
<p>มาตรา ๑๖ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคคนใดที่ได้รับเลือกเป็น ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอื่นจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อน เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในกรณีนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาได้สวนตามความเห็นสมควรแล้วมีคำสั่ง ยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านจะสามารแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารคัดค้านได้ก่อนนั้น</p>	<p>มาตรา ๑๓ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคคนใดซึ่งได้รับเลือก เป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอื่นจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาล ก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในกรณีนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาได้สวนตามความเห็นสมควรแล้วมี คำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรที่ทำให้ไม่สามารคัดค้านได้ก่อนนั้น</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาคณะหนึ่งในจำนวนผู้พิพากษา ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่ มิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาหลักฐานต่อเนืองติดต่อกัน ไปทุกวันที่จะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอรรถกถา อ้างได้</p> <p>มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ไม่มีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมีอรรถกถาอ้างได้ ที่ทำให้ ไม่สามารถนำพิจารณาคดีครองคดีและองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า หากเลือกการสอบสวน พยานหลักฐานออกไม่สะดวกทำให้ล่าช้าและขอความเห็นชอบที่สมควรมิให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ ตามวิธีการในมาตรา ๑๓ ในกรณีนี้ให้ผู้พิพากษาที่ถูกแทนที่สิ้นสุดอำนาจหน้าที่ในคดี</p>	<p>มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับ คะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับ คะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน</p> <p>ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาหลักฐานต่อเนืองติดต่อกัน ไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอรรถกถาอ้างได้</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๑๖ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมาการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างในภายหลังจะสูญหายหรือยกแก่การนำมาได้ส่วน ในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้คำสั่งได้ส่วนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมาการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาตามมาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการได้ส่วนพยานหลักฐานดังกล่าวไว้ทั้งยังเป็น พยานหลักฐานได้</p> <p>มาตรา ๑๗ เมื่อศาลประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมี คำสั่งเป็นอย่างอื่น</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ได้พ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ ผู้ได้พ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ อุทธรณ์ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๑๘ ในระหว่างพิจารณา ศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ในศาลฎีกาทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี (๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง (๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือเหล่านั้น <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ใน ศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนดของประธานศาลฎีกา</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๑๘ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจเสนอข้อกักโทษแก่การดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การจับกุมตั้งงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มิข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับสำหรับคดีอาญา และบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับสำหรับคดีกล่าวหาว่าร้ายผู้ใดที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ โดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๙ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม</p> <p>ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้คู่ความซึ่งดำเนินกระบวนการไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม</p>

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษา
ในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแลลงด้วยวาจาต่อ
ที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมาย
ให้ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาคณะใดคณะหนึ่งก็ได้

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยแพร่โดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้
เปิดเผยตามวิธีที่ศาลที่ประธานศาลฎีกากำหนด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษา
ในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแลลง
ด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียง
ข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งในองค์คณะ
ผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาคณะใดคณะหนึ่งก็ได้
ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนด
ของประธานศาลฎีกา
คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๒๑ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี 	<p>มาตรา ๒๑ คำสั่งเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะ หลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ คณะกรรมการได้ส่วน หรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้</p> <p>ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ห้องคดีคณะ ผู้พิพากษาพิจารณาคดีถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่ได้เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้</p> <p>หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา</p> <p>มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (๑) อัยการสูงสุด (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๑</p> <p>ได้แก่</p>	<p>มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะผู้ได้ส่วนอิสระหรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขัง ผู้นั้นได้</p> <p>ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ห้องคดีคณะ ผู้พิพากษาพิจารณาคดีถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่ได้เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลย นั้นได้</p> <p>หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา</p> <p>มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (๑) อัยการสูงสุด (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด</p> <p>ได้แก่</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิด บทอื่นไว้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาทั้งสองศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิด บทอื่นไว้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาทั้งสองศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิด บทอื่นไว้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาทั้งสองศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม</p>	<p>มาตรา ๒๕ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้แจงพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะ ดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ส่วนข้อเท็จจริงต่อไปได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่ง สำนวนการสอบสวนของคณะกรรมาการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมสำเนา อิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจได้ส่วนหา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>กรณีศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้อง ได้สำนวนผู้ฟ้อง</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๒๖ ในกรณียื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ยื่นการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาตามศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่มีผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและยื่นการสูงสุดหรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้นำมา ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว</p> <p>เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่ทำลายหลบหนี ในระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำอายุความตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวล กฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่การพิจารณาคดีนั้น</p> <p>มาตรา ๒๗ ในกรณียื่นการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมิได้ ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับฟ้องแล้ว และเป็นกรณีศาลยังมิได้ออก หมายจับ ให้ศาลออกหมายจับและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าจำเลยไม่ติดใจที่จะให้มีการพิจารณา ต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความดำเนินความแทนตนได้ โดยให้ศาลลงตรารายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป</p>
--	---

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๒๖ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผยเว้นแต่มี ความจำเป็นที่อัยการต้องปิดบังคดีให้บุคคลอื่นที่มิใช่ทนายความเป็นผู้ดำเนินการได้</p>	<p>มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินการไต่สวนพยานพินิจพิจารณามาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษา ว่าจำเลยกระทำผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่ยังคงเชื่อได้ว่าข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลง ไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณา ใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้น พิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา</p> <p>มาตรา ๒๕ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้ ความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่ มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดย ไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือ มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟัง การพิจารณาและสืบพยาน</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคล นั้นแล้ว แต่ยังจับตัวไม่ได้</p> <p>(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยัง จับตัวไม่ได้</p> <p>(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาคดี เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไป ยังหน่วยงานของจำเลยแทน</p> <p>มาตรา ๓๓ ในกรณื่อดำเนินคดีอาญาคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยซึ่งหลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวังโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่าง การพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลเห็นสมควร ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัด คู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเห็นว่าจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ คำให้การ ของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดย ให้โจทก์และจำเลยหรือผู้สืบพยานนั้นไม่น้อยกว่าสิบวัน</p> <p>มาตรา ๒๘ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่ เพียงพอในวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้ายื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กระทำได้เมื่อได้รับ อนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อสามารถแสดงเหตุผลสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐาน นั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี</p>	<p>มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และ นัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล และศาลเห็นว่าจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้ข้ออ้างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์ และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ</p> <p>ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมาย กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้อาจน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่ไม่เกินห้าปี ศาลอาจเรียก พยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่า จำเลยกระทำความจริงก็ได้</p> <p>มาตรา ๓๓ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่ เพียงพอในวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้ายื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กระทำได้เมื่อได้รับ อนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อมีเหตุผลสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๒๕ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา</p> <p>ในกรณีที่ไม่ได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องสืบก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเองให้องค์คณะผู้พิพากษาคำวินิจฉัยการได้ส่วนพยานหลักฐานนั้นต่อไป</p>	<p>มาตรา ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานตามมาตรา ๓๓ หรือมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่จำเลยไม่มีศาลและไม่มีความจำเป็นหรือแม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะได้อ่านพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้</p>
<p>มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</p> <p>มาตรา ๓๑ ในกรณีไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบชี้แจงและข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวนแล้วให้พยานเบิกความในชั้นนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล แล้วจึงให้โจทก์จำเลยถามเพิ่มเติมต่อไป</p>	<p>มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</p> <p>มาตรา ๓๖ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตามที่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในชั้นนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคำถามฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม</p> <p>การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้</p> <p>หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๓๗ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรมกำหนด</p> <p>(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๖</p> <p>(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสามและวรรคสี่</p> <p>(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๓๘</p> <p>มาตรา ๓๘ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความ ตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นได้แย้ง หรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓๒ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบวันและต้องบันทึกเหตุผลไว้ เว้นแต่ไม่อาจได้ตัวจำเลยมาศาลในวันอ่านคำพิพากษา</p> <p>ในกรณีศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยไม่อยู่หรือไม่มีคำสั่งพิพากษา ให้ศาลเลื่อนการอ่านไปและออกหมายจับถึงเลยมาฟังคำพิพากษา เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว</p>	<p>มาตรา ๓๓ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบวันและต้องบันทึกเหตุผลไว้</p> <p>ในกรณีศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงจำเลยได้และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว</p> <p>ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว</p>
<p>มาตรา ๔๐ ให้ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา</p>	<p>มาตรา ๔๐ ให้ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๔๑ การรับทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจรับทรัพย์สินตามกฎหมาย ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สิน ของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด</p> <p>(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด</p> <p>(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจาก การกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด</p> <p>(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจาก การจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)</p> <p>(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)</p> <p>ในการที่ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยยึดตามความแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำ ความผิดอีก</p> <p>ในกรณีที่ศาลเห็นว่าวิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทน การรับทรัพย์สิน</p> <p>หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินนั้น ในภายหลังก็ได้</p>	<p>๒๕</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๔๒ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้รับเสียดังนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด</p> <p>(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำความผิดด้วยหน้าที่</p> <p>(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น</p> <p>(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด</p> <p>(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจาก การจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓) (๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๔๓ ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจกนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือ ความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งรับหรือได้สั่งรับ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำไม่ได้โดยยกเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยค่านึ่งถึงราคาท้องตลาดในวันที่ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งนั้นรับชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่า ดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด</p> <p>๒๕ การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือ ในการมีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาของสิ่งนั้นที่ศาลสั่งรับในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยค่านึ่งถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่า ของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมด ในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยค่านึ่งถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้น ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยใน ระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ศาลกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่น ของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ</p>	

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้บังคับทรัพย์ในหมวด ๒ เว้นแต่มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ วรรคสาม และมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๓๔ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำ ร้องดังกล่าวในเปิดเผยต่อวิธีที่รัฐขึ้นชื่อที่เห็นสมควรตามมาตรา ๕๕ และให้ผู้ยื่นคำร้อง บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา</p>	<p>หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ให้บังคับทรัพย์ในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๔๕ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะตั้งระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่ารวยผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย</p> <p>มาตรา ๔๖ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศ คำร้องดังกล่าวในเปิดเผยต่อวิธีที่รัฐกำหนดของประธานศาลฎีกา บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓๕ ผู้ใดกล่าวอ้างได้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิด จากการร่ำรวยผิดปกติ มิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล ถ้าผู้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็น ของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ในกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลจริงหรือไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้ที่ กล่าวอ้างได้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคล ดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม</p> <p style="text-align: right;">หมวด ๔ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.</p>	<p>มาตรา ๔๗ ผู้ใดกล่าวอ้างได้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล ถ้าผู้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็น ของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ในกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลจริงหรือไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือ ผู้ที่กล่าวอ้างได้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของ บุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม</p> <p style="text-align: right;">หมวด ๔ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.</p> <p>มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีการกล่าวหาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรง และประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความผิดอันควรสั่งย้ายว่ามีการกระทำความผิดที่ถูกต้องแล้วและ เสนอเรื่องมายังประธานศาลฎีกา ให้ประธานศาลฎีกาพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ได้ส่วนอิสระตามมาตรา ๔๘ เพื่อดำเนินการได้ส่วนหาข้อเท็จจริงและทำความเห็นเกี่ยวกับข้อกล่าวหาดังกล่าว</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแต่งตั้งบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็น คณะกรรมการไต่สวน ทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและทำความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามคำร้อง ขอ ในการดำเนินการของคณะกรรมการไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเขตอำนาจป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๓๘ คณะกรรมการไต่สวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการระดับไม่ต่ำกว่า ชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และข้าราชการอัยการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือให้ พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวัน แต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า</p> <p>(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าสิบปี</p>	<p>มาตรา ๔๙ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วย บุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่คัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ หรือ อัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อยหนึ่งคน สำหรับจำนวนที่เหลือให้คัดเลือกจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๕๑ ตามความเหมาะสมแห่งคดี</p> <p>มาตรา ๕๐ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อย กว่าห้าปี</p> <p>(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>(๓) เป็นผู้มีคุณสมบัติซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๖ หรือ ๓๗ หรือ ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือวิญญูที่เกี่ยวกับเรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้านดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี</p>	<p>(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดย ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น</p> <p>(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการสหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของ บริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี</p> <p>(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓๕ <small>มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</small> กรรมการสอบสวนต้องมีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี</p> <p>(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี</p> <p>(๓) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>(๕) เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>มาตรา ๕๑ <small>มาตรา ๕๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</small> ผู้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้สอบสวนอิสระต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตัดขาดสิทธิไทย</p> <p>(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่</p> <p>(๕) วิกฤตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>(๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p>	<p>(๘) เคยถูกลี้ให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริต ต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมาย อาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็น เจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน</p> <p>(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>(๑๒) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่อาจโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการแจ้งประมาณรายจ่าย</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>มาตรา ๓๗ วรรคสอง ในการดำเนินการของคณะกรรมการได้ส่วนให้คณะกรรมการ ได้ส่วน มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๔๐ กรรมการได้ส่วนจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>มาตรา ๕๑ คณะกรรมการได้ส่วนมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อประกอบการได้ ส่วนตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการได้ส่วนกำหนด ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน</p>	<p>(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้ผิดกรณีร้ายผิดปกติ หรือกระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการแต่งตั้ง</p> <p>มาตรา ๕๒ ในการดำเนินการของคณะผู้ได้ส่วนอิสระ ให้คณะผู้ได้ส่วนอิสระ มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๕๓ ผู้ได้ส่วนอิสระจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>มาตรา ๕๔ คณะผู้ได้ส่วนอิสระมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบ การได้ส่วนตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะผู้ได้ส่วนอิสระกำหนด โดยจะเรียก รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้จากผู้ซึ่งเก็บรักษาเพื่อนำมาเทียบเคียงดูด้วยก็ได้ ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>มาตรา ๔๒ คณะกรรมการไต่สวนต้องทำการไต่สวนและทำความเห็นไปให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง แต่องค์คณะผู้พิพากษาอาจขยายระยะเวลาให้เท่าที่จำเป็นได้นั้นมีผลหรือมีมติว่ากรณีมีมูลน่าเชื่อว่ากรรมการไต่สวนมีมติว่าข้อกล่าวหาอันเป็นคดีอาญาต่อกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. ว่าร้ายผิดปกติ ให้คณะกรรมการไต่สวนส่งหมายเรียกพร้อมทั้งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการไต่สวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาวรรคสาม ย่อมกระทำไม่ได้ ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ และหมวด ๓ มาใช้บังคับเป็นการดำเนินคดีตามหมวดนี้โดยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๔๓ ในกรณีที่คณะกรรมการไต่สวนเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้คณะกรรมการไต่สวนส่งรายงานพร้อมทั้งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ไปยังองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าพยานหลักฐานที่คณะกรรมการไต่สวนรวบรวมยังไม่เพียงพอที่จะมีคำสั่งในเรื่องนี้ อาจกำหนดให้คณะกรรมการไต่สวนรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมภายในระยะเวลาอันสมควรก่อนมีคำสั่งก็ได้</p> <p>หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้พิพากษายกคำร้องขอ แต่หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องต่อศาล และให้นำมาตรา ๔๒ วรรคสามถึงวรรคห้ามาใช้บังคับ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาให้องค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร เพื่อพิสูจน์ความเป็นจริงตามคำร้องขอให้ดำเนินคดีโดยไม่ผูกมัดกับเหตุผลหรือพยานหลักฐานที่ปรากฏในคำร้องขอให้ดำเนินคดี หรือในการไต่สวนหรือความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน หรือในการดำเนินคดีซึ่งอัยการสูงสุด</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด</p> <p>(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย</p> <p>(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหาผิดกติกาจนสมควรดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>ในการไต่สวนและดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร</p> <p>ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายในหกสิบวัน นับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีโอกาสฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ</p> <p>ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดี ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับเป็นการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม</p>
---	---

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>หมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับกรณียื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน</p> <p>มาตรา ๕๖ ในกรณีที่น่าจะปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบทที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๔) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาจากทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่เกิดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีภาระกระทำนั้น</p> <p>กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด</p> <p>ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้</p> <p>มาตรา ๕๗ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลซึ่งผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่น รวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่กรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม ด้วยโดยอนุโลม</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญาที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดี ล่าช้าออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินการพิจารณาในคดีต่อไปได้</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๒ อุทธรณ์</p> <hr/> <p>มาตรา ๕๙ คำพิพากษาของศาลให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา</p> <p>มาตรา ๖๐ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์</p> <p>มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือ ถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
	<p>มาตรา ๒๒ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดย องค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือก จากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือ ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณา คดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา</p> <p>ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๐ และ มาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๒๓ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะพิจารณาคดีนั้นหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยปัญหาที่ โดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้</p> <p>เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะ พิจารณาคดีวินิจฉัยหรือพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>หมวด ๕ การบังคับคดี</p> <p>มาตรา ๔๕ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม คำพิพากษาและคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด</p> <p>มาตรา ๑๘</p>	<p>หมวด ๗ การบังคับคดี</p> <p>มาตรา ๖๔ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา คำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด</p> <p>มาตรา ๖๕ การบังคับคดีเอาทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า สิ่งที่ศาลสั่งรับหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด และให้อัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจ ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้ง จากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี</p> <p>การบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า สิ่งที่ศาลสั่งรับถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๖๖ ในกรณีศาลสั่งรับทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานก็ให้ศาลสั่งให้คืน ทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ ค่าร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด</p> <p>ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงิน ตามมาตรา ๔๓ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้น ตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึด หรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ค่าร้องของ เจ้าของที่แท้จริงจะชำนว่นว่าจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว</p> <p style="text-align: right;">บทเฉพาะกาล</p> <p>มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ อุทธรณ์ ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>บทเฉพาะกาล</p> <p>มาตรา ๔๖ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล อื่นในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จและมี ให้ถือว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลนี้</p>

<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.</p>
<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวพัน การดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ</p> <p>ผู้รับสนองพระราชาโองการ นายกรัฐมนตรี</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็น และผลกระทบในการตรากฎหมาย*

๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

มาตรา ๑๓๐ (๙) และมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการแสดงความคิดเห็นและการตั้งข้อสังเกตของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

มาตรา ๑๑

ความเห็นของภาคประชาชน

ประเด็นจำนวนองค์คณะผู้พิพากษา

- ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าจำนวนผู้พิพากษาที่เหมาะสมได้แก่ ๕ คน ๗ คน ๙ คน และไม่กำหนดจำนวน ซึ่งจำนวน ๗ คน มีการเสนอมากที่สุดเพราะเหมือนกับองค์กรอิสระ
- ควรให้ศาลฎีกาออกข้อกำหนดศาลฎีกาว่าคดีประเภทใดควรมีผู้พิพากษากี่คน และคดีประเภทใดจึงจะสามารถอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ ไม่ควรให้มีการอุทธรณ์ได้ทุกคดี
- จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เหมาะสมน่าจะขึ้นกับการตั้งองค์คณะให้เหมาะกับการนำระบบไต่สวนมาใช้ว่าจะออกแบบอย่างไร เช่น ประเทศฝรั่งเศส ระบบการพิจารณาคดีอาญากับรัฐมนตรี จะมีศาลพิเศษเฉพาะและจัดให้มีองค์คณะไต่สวนมูลฟ้องและองค์คณะไต่สวนแยกต่างหากจากองค์คณะของศาลที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในชั้นตอนสุดท้าย และให้สิทธิคู่ความอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้เช่นเดียวกับประเทศไทย
- จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาคควรขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของคดี โดยกำหนดรายละเอียดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ คดีที่มีความซับซ้อนอาจเป็นไปได้ที่องค์คณะที่พิจารณาพิพากษาคดีในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์จะมีจำนวน ๙ คน เท่ากัน ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิดหลักการ เพราะในรัฐธรรมนูญกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ต้องเลือกองค์คณะพิจารณาอุทธรณ์จากกลุ่มของผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงกว่าองค์คณะที่พิจารณาคดีในชั้นต้นอยู่แล้ว

* จัดทำโดย นางสาวกรรณิกา พัสระ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

- ควรพิจารณาจากรายละเอียดของในแต่ละประเภทคดีว่ามีความซับซ้อนหรือยากง่ายเพียงใด ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดจำนวนองค์คณะให้ตายตัว แต่ควรกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละคดี

- องค์คณะของศาลชั้นต้น ควรมีผู้พิพากษา ๓ - ๕ คน โดยใช้ระบบเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง โดยอนุโลมตามร่างมาตรา ๑๔ และร่างมาตรา ๑๖ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น

ประเด็นองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วย มีเหตุผลดังนี้

- เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว

- การกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษาสำรองในกรณีต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในร่างมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาคดีโดยใช้ระบบไต่สวนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งการดำเนินคดีไม่หยุดชะงักลงเพื่อดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามระบบเดิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

- การตั้งผู้พิพากษาสำรองเพื่อผ่อนคลายนโยบายนิติเดิมนั้นที่กำหนดให้องค์คณะต้องนั่งพิจารณาคดีของคดีทุกคนทุกนัด แต่ในทางปฏิบัตินั้น ในบางครั้งอาจเป็นอุปสรรคเพราะอาจมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น การมีองค์คณะสำรองดังกล่าวจะมีความยุ่งยาก หากมีการแก้ไขให้องค์คณะพิจารณาคดีได้ โดยให้มีผู้พิพากษาองค์คณะเพียงร้อยละ ๗๕ - ๘๐ ของจำนวนผู้พิพากษาทั้งหมด ก็สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ น่าจะเป็นการผ่อนคลายนโยบายของนโยบายนิติเดิมนั้น

- แนวคิดผู้พิพากษาสำรองนั้น กำหนดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดี หากเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวล่วงได้ ทำให้องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาคดีของคดีได้ ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันเมื่อเกิดเหตุดังกล่าวจะต้องมีการเลื่อนคดีหรือให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นมาแทนที่องค์คณะผู้พิพากษาขึ้นมาแทนที่องค์คณะผู้พิพากษาเดิม แต่การมีผู้พิพากษาสำรองหากเกิดเหตุขัดข้องในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี ก็สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาได้ทันทีโดยไม่ต้องเริ่มกระบวนการเลือกโดยที่ประชุมใหญ่อีก ทั้งนี้ การที่ผู้พิพากษาที่ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีสามารถตรวจสอบและร่วมทำคำพิพากษาในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวล่วงได้นั้นซึ่งเป็นหลักการที่มีบัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรมด้วย

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีเหตุผล ดังนี้

- ควรให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งใหม่ หรือหากเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่น ทำให้องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถพิจารณาได้ และขาดจำนวนเท่าไรจำเป็นต้องแต่งตั้งเพิ่มเติมแทน

- ไม่เห็นด้วยกับการมีผู้พิพากษาสำรองที่ให้สิทธิลงมติและทำคำวินิจฉัยชี้ขาด แต่การกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาให้มีจำนวนเพียงพอในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยอาจใช้มติสองในสามขององค์คณะผู้พิพากษา

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้มีจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกคดี คือ จำนวน ๙ คน แต่ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัยทำให้ผู้พิพากษาที่มีอยู่เป็นองค์คณะต่อไปได้ เว้นแต่องค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือประธานศาลฎีกาเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้เลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนได้ เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาสำรองเนื่องจากขัดกับหลักการที่ให้มีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเป็นรายคดีเพื่อมิให้ทราบตัวผู้พิพากษาล่วงหน้า

มาตรา ๒๐

ความเห็นของภาคประชาชน

- การทำความเห็นควรให้ผู้พิพากษาได้แสดงความคิดเห็นในการวินิจฉัยก่อนมีการลงมติ

- การทำคำวินิจฉัยส่วนตนจะช่วยให้องค์คณะผู้พิพากษาทุกคนมีโอกาสปรึกษาหารือทั้งในปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ในทำนองเดียวกับการปรึกษาคดีในคดีทั่วไปที่องค์คณะผู้พิพากษา ๓ คน ต้องปรึกษากัน เพราะการมีองค์คณะก็เพื่อให้ช่วยกันทำงานเพื่อความรอบคอบ จากนั้นจึงทำคำวินิจฉัยส่วนตน มิใช่ต่างคนต่างคิดตามลำพังและทำคำวินิจฉัยส่วนตน และทำการโหวตนับคะแนนเสียงข้างมากกันเท่านั้น

- บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน คือ การใช้เสียงข้างมากในการชี้ขาด และผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตนและแถลงต่อที่ประชุมก่อนลงมติ

- ไม่ควรให้ผู้พิพากษาทำความเห็นส่วนตนก่อนการทำคำพิพากษา เหมือนที่ศาลรัฐธรรมนูญทำเพราะศาลฎีกาเป็นศาลที่ใช้ดุลพินิจจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา ซึ่งแตกต่างจากศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นการวิเคราะห์หลักกฎหมาย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรานี้กำหนดให้ผู้พิพากษาในองค์คณะทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีและแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมเพื่อให้ผู้พิพากษาแต่ละคนมีการพิจารณาและแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ละเอียดยรอบคอบ แล้วให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนลงมติโดยถือเสียงข้างมาก

มาตรา ๒๕

ความเห็นของภาคประชาชน

- การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยจะทำให้พิจารณาคดีได้ทันทีเมื่อพยานหลักฐานพร้อม หากนำมาใช้กับนักการเมืองน่าจะเป็นผลดี ทำให้ไม่กล้ากระทำความผิด

- การสืบพยานลับหลังจำเลยจะกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานและสิทธิการถามค้านพยาน ซึ่งเป็นหลักประกันที่สำคัญของจำเลยในกระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ บัญญัติว่า “การพิจารณาและสืบพยาน

ต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย” แต่กรณีจำเลยได้กระทำความผิดแล้วหลบหนียอมกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมไม่อาจดำเนินต่อไปได้ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม หากไม่มีมาตรการดำเนินคดีกับผู้หลบหนี และยังไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายอาจเป็นการส่งเสริมให้มีการกระทำความผิดมากขึ้น แม้ว่าการดำเนินคดีโดยไม่มีอายุความเมื่อเวลาผ่านไปนานเท่าใด ความแม่นยำก็ยิ่งลดลง อาจกระทบต่อการเบิกความในชั้นพิจารณาคดีและการรับฟังพยานหลักฐาน การหลบหนีถือเป็นการสละสิทธิ์ในการเผชิญหน้าและถามค้านพยาน ดังนั้น การสืบพยานลับหลัง น่าจะเป็นธรรมและเหมาะสมกว่าไม่มีอายุความ

- ไม่จำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหามาปรากฏตัวต่อหน้าศาลในวันฟ้อง ที่ผ่านมามีหลายคดี กรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดและผู้ถูกชี้มูลความผิดหลบหนีไปทำให้คดีค้างอยู่ในศาล ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ การที่ไม่จับผู้ที่ถูกชี้มูลเพื่อส่งตัวฟ้องศาลเป็นสิทธิพิเศษมากกว่าการดำเนินคดีอาญาทั่วไปที่ต้องจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อศาลพิจารณาให้ประกันตัวอยู่แล้ว จึงเห็นว่าการพิจารณาคดีทุจริตแบบลับหลังจำเลยแล้ว ต้องไม่มีอายุความด้วยซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตข้อ ๒๙

- ควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองได้ชี้แจงพร้อมส่งหลักฐานทางจดหมายหรือมอบหมายให้ทนายทำการแก้ต่างแทนได้

- การพิจารณาคดีทุจริตของนักการเมือง โดยใช้ระบบไต่สวนศาลต้องค้นหาความจริงให้สิ้นข้อสงสัย มีการสืบพยานเพิ่มเติมหรือดสืบพยานก็ได้ การพิจารณาคดีแบบลับหลังจำเลยไม่ทำให้สูญเสียความยุติธรรม เพราะไม่ได้ห้ามให้เข้ามา อีกทั้งการไม่มีอายุความทำให้เอาผิดจำเลยได้ตลอดเวลา

ไม่เห็นด้วยที่ไม่มีตัวจำเลยในวันฟ้องศาลหรือวันพิจารณาคดี

- เพราะสิทธิเสรีภาพในการแสดงข้อเท็จจริงไม่ปรากฏ

- การดำเนินคดีอาญามีความมุ่งหมายเพื่อลงโทษอาญากับตัวจำเลยโดยตรง หากไม่มีตัวจำเลยมาศาลและดำเนินการพิจารณาลับหลังจำเลยโดยตลอด แต่สุดท้ายทำอะไรไม่ได้ เพราะไม่มีตัวจำเลยให้ลงโทษ ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ผ่านมาทั้งหมดเสียเปล่า จึงเห็นว่าในวันยื่นฟ้องอาจไม่จำเป็นต้องเอาตัวมาส่งที่ศาลทันที แต่กรณีที่ศาลจะดำเนินการพิจารณาต่อไป จำเป็นต้องให้มีตัวจำเลยมาอยู่ในอำนาจศาลด้วย

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรานี้เป็นการกำหนดหลักการว่าในวันฟ้องคดีต้องมีตัวจำเลยมาศาล เพื่อให้จำเลยใช้สิทธิในการต่อสู้คดีได้ แต่ได้กำหนดข้อยกเว้นให้ศาลสามารถรับฟ้องและพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยได้ในมาตรา ๒๖

มาตรา ๒๖

ความเห็นของภาคประชาชน

- การดำเนินคดีโดยไม่มีอายุความทำให้ดำเนินคดีได้ตลอดไปหากจำเลยหลบหนีต้องหลบหนีทั้งชีวิต หากนำมาบังคับใช้กับนักการเมืองน่าจะเป็นผลดีทำให้เกิดความเกรงกลัวมากขึ้น

การไม่นับอายุความเป็นหลักการที่กำหนดในข้อ ๒๙ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะแก้ปัญหาในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลบหนีตั้งแต่ก่อนฟ้องคดีหรือหลังพิจารณาคดีได้ เพราะการพิจารณาและบังคับโทษจะไม่เสียไปด้วยเหตุที่ผู้ต้องหาหลบหนี ส่วนการหลบหนีในชั้นพิจารณาคดีหลังฟ้องคดีแต่ยังไม่มีคำพิพากษานั้น ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้แก้ปัญหาด้วยการให้สืบพยานลับหลังได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องแก้ไขหลักการฟ้องคดีว่าต้องส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้องด้วย

- การไม่นับระยะเวลาหลบหนีในอายุความนั้นเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตามจะต้องเลือกระหว่างการสืบพยานลับหลังกับการไม่นับระยะเวลาหลบหนีเข้าในอายุความ เพราะเป็นมาตรการที่นำมาใช้ควบคู่กันได้ ดังปรากฏในกฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้

- คดีทุจริตของนักการเมืองที่ไม่มีอายุความน่าจะเป็นธรรมและเหมาะสมมากกว่าการให้พิจารณาคดีลับหลังจำเลย

- การไม่มีอายุความจะสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตข้อ ๒๙ ซึ่งกำหนดให้รัฐภาคีต้องกำหนดอายุความสำหรับความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญาให้มีระยะเวลานานขึ้นหรืออายุความสะดุดลงในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้หลบหนีกระบวนการยุติธรรม

ไม่เห็นด้วยกับคดีไม่มีอายุความ

- เพราะขัดกับหลักการของกฎหมายทั่วไป และหากนานไปก็ยากที่จะทำการไต่สวนให้ได้ความจริงได้

- เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยให้ได้รับความเป็นธรรม

- ขอให้ขยายอายุความมากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญา เช่น ๒๐ ปี ขยายเป็น ๓๐ ปี

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- เนื่องจากมาตรานี้กำหนดข้อยกเว้นให้ศาลสามารถรับฟ้อง โดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้องคดีได้ เพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่หลบหนีได้ก่อนหมดอายุความฟ้องคดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้วมิให้นำอายุความฟ้องคดีโดยมีตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้กับกรณีนี้

หมวด ๖ อุตธรณ์

ความเห็นของภาคประชาชน

- การอุทธรณ์มีลักษณะเปิดกว้างให้อุทธรณ์ได้ทุกกรณีทั้งที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๕ วรรคท้ายระบุว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีลักษณะเปิดกว้าง มิได้กำหนดหลักเกณฑ์อะไรเลย

จึงเสนอให้มีการจำกัดสิทธิอุทธรณ์ เช่น กรณีศาลพิพากษาว่ามีความผิดแต่ให้รอการลงโทษ หรือกรณีศาลลงโทษสถานเบาให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือ ๕ ปี ห้ามอุทธรณ์ เป็นต้น

- ส่วนในคดีสาขาหรือคดีขอถอนส่วน ขอเฉลี่ยทรัพย์ หรือคำร้องขัดทรัพย์ จะอุทธรณ์หรือไม่ ควรระบุให้ชัด แม้ร่างนี้จะระบุว่าคำพิพากษาและคำสั่งในชั้นบังคับคดีให้เป็นที่สุด ก็ควรระบุให้ชัดเพราะการร้องขัดทรัพย์มีการดำเนินการไต่สวนคล้าย ๆ กับการดำเนินคดีใหม่และ อาจมีทุนทรัพย์จำนวนมากก็เป็นได้

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- ในหมวดนี้มีได้กำหนดเหตุในการอุทธรณ์ไว้ เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขของการอุทธรณ์ไว้ ซึ่งต่างจากมาตรา ๒๘ วรรคสามของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้สามารถอุทธรณ์ได้เฉพาะกรณี ที่มีหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

มาตรา ๕๙

ความเห็นของภาคประชาชน

- เสนอให้มีการอุทธรณ์ ฎีกา (๓ ชั้น) ได้เหมือนศาลปกติ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากการพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องการการ พิจารณาคดีที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จึงกำหนดให้ผู้พิพากษาในชั้นศาลฎีกาซึ่งที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาคัดเลือก ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์สูงอยู่แล้วเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ โดยให้มีการ อุทธรณ์เพียงครั้งเดียวเพื่อความรวดเร็ว

หมายเหตุ สำหรับความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ในรายละเอียดได้โปรดศึกษา เพิ่มจากตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก)

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ ผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่สามารถถูกกล่าวหาและดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เชิงบวก: เมื่อการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ มีประสิทธิภาพและลดการทุจริตลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนทางเศรษฐกิจ และเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และประชาชน ทุกภาคส่วน

เชิงลบ: ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ : ไม่มี

ด้านอื่น ๆ

เชิงบวก : เมื่อศาลฎีกาแพกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาและพิพากษาได้โดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ย่อมเป็นการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำการทุจริต และปราบปรามผู้กระทำความผิดโดยมีมาตรการทางอาญาและทรัพย์สิน เมื่อการทุจริตลดน้อยลงก็จะส่งผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก : ประชาชนและประเทศชาติ

เชิงลบ: ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ : ไม่มี

คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (checklist)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ.....

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษา วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ อันเป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

มาตรา ๑๓๐ (๙) และมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

กรณีย่อมถือว่าการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และประเทศจะไม่มีกลไกในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งขอบเขตและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ไม่มีทางเลือกอื่น เนื่องจากรัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีกฎหมายนี้

๑.๔ มาตรการที่บรรลุลักษณะประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อทำหน้าที่เป็นศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นการตัดอำนาจศาลอื่นในการรับพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว

(๒) กำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา และได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๙ คน ทั้งในการพิจารณาคดีในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ โดยเลือกเป็นรายคดี เพื่อป้องกันการแทรกแซงในการพิจารณาคดีขององค์คณะและทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยรอบคอบ

(๓) กำหนดเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาพิพากษาคดีตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และคดีที่มีความเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๔) กำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดี เพื่อมิให้ศาลนำวิธีพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเน้นขั้นตอนและกระบวนการในการต่อสู้คดีระหว่างคู่ความมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งโดยลักษณะแห่งคดีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงจำเป็นต้องให้ศาลมีบทบาทในการทำหน้าที่ค้นหาและพิสูจน์ความจริงให้ปรากฏต่อสังคมและประชาชน

(๕) กำหนดให้มีการอุทธรณ์ เพื่อเป็นการประกันสิทธิให้แก่จำเลยในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้สามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

(๖) กำหนดการดำเนินคดีอาญาโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เพื่อให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้แม้ไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย แต่มิได้ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความดำเนินการแทนตนหรือที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีด้วยตนเองในภายหลัง นอกจากนี้ กำหนดให้มีสิทธิในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่หากมีเหตุผลเพียงพอด้วย

(๗) กำหนดวิธีพิจารณาคดีประเภทต่างๆ ที่เป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อกำหนดรายละเอียดวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมแห่งลักษณะและประเภทคดี เช่น การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือการดำเนินคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๘) กำหนดบทเฉพาะกาล รองรับคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้วิธีพิจารณาคดีตามกฎหมายที่ใช้บังคับในวันที่ยื่นฟ้องยกเว้นการอุทธรณ์ และรองรับพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ และข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่บังคับอยู่ให้ใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

๑.๕ การกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

มาตรการที่กำหนดขึ้นจะทำให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคัดตัดสินคดีโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของการกิจคืออะไร

การพิจารณาและพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมได้โดยไม่ชักช้า

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

(๑) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption , UNCAC) หมวด ๓ การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย (ข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๔๒) โดยเฉพาะในเรื่องเขตอำนาจศาลตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒ แห่งอนุสัญญาดังกล่าว

(๒) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR) ข้อ ๑๔ สิทธิเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

มีผลดีต่อประเทศ เนื่องจากทำให้กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี อันเป็นมาตรฐานสากล

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก และการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเป็นหน้าที่และอำนาจของศาลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีความเป็นอิสระโดยตรง

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชน หรือไม่ อย่างไร

ไม่ควรทำร่วมกับเอกชนเนื่องจากเป็นภารกิจพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกที่รัฐต้องดำเนินการเอง เว้นแต่เป็นการเรียกบุคคลหรือเอกชนมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารเพื่อเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ไม่ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากการอำนวยความสะดวกโดยการพิจารณาตัดสินคดีนั้น ต้องทำโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรอื่น เพื่อเป็นหลักประกันในการตัดสินคดีให้เกิดความยุติธรรม

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเป็นภารกิจพื้นฐานของรัฐส่วนกลางโดยแท้ มิได้เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการหรือการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยการพิจารณาพิพากษาคดีตัดสินคดี

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง.....

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง.....

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง.....

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารแต่เพียงอย่างเดียวได้ เพราะมาตรา ๑๓๐ (๙) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องจัดทำเป็นกฎหมาย

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

จะไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

มาตรา ๑๓๐ (๙) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้ตรากฎหมายนี้ขึ้น

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก การดำเนินการภายใต้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกี่ยวกับการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งโดยลักษณะของคดีต้องมีวิธีพิจารณาที่เหมือนกันและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

หยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก มาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และกรณีดังกล่าวไม่มีความจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องใด

- มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด.....
- ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น
เนื่องจากมาตรา ๑๓๐ (๙) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

- ควบคุม กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม
- ระบบผสม (ทั้งควบคุมและส่งเสริม)

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เนื่องจากการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีขึ้นภายหลังจากมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดแล้ว จึงมีลักษณะตรวจสอบการกระทำที่เกิดขึ้น มิได้เป็นการดำเนินการในลักษณะป้องกันการกระทำความผิด

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

- ๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม
ไม่มี
- ๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร มีความคุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร
ไม่มี
- ๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติอนุญาตหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี
- ๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่
ไม่มี
- ๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่อย่างไร
ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

- ๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่
ไม่มี มีเพียงการใช้ระบบองค์คณะผู้พิพากษา

มีความจำเป็นอย่างไร
เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องการความรอบคอบและเป็นหลักประกันในการพิจารณา
ตัดสินคดีให้เป็นไปโดยยุติธรรม

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

ไม่มี

หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

ไม่มี

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ
นายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

ไม่มี

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

ไม่มี

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร
การปฏิบัติหน้าที่ของศาลโดยองค์คณะผู้พิพากษามีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจตามที่
มีการกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา โทษทางปกครอง ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด
เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่หลบหนีในระหว่างได้รับ
การปล่อยชั่วคราว

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร
เนื่องจากการหลบหนีคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมกระทบต่อ
การพิจารณาคดีของศาลและทำให้การพิสูจน์ความจริงในคดีที่มีการกล่าวหาล่าช้าออกไป

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน
หรือไม่

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ซ้ำซ้อน เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้บัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายนี้แล้ว

(๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๔ และ
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่ซ้ำซ้อน เนื่องจากศาลอาญา
คดีทุจริตและประพฤติมิชอบไม่มีอำนาจรับพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่
รัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

๔.๒ กรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกัน หรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

มีการยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ประชาชน

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่สามารถถูกกล่าวหาและดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชียงบวก

เมื่อการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศมีประสิทธิภาพและลดการทุจริตลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และประชาชนทุกภาคส่วน

- เชียงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

เป็นการจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นเพียงใด และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีได้โดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ย่อมเป็นการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองกระทำการทุจริต และปราบปรามผู้กระทำความผิดโดยมีมาตรการทางอาญาและ
ทรัพย์สิน เมื่อการทุจริตลดน้อยลงก็จะส่งผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติ

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีได้โดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น ย่อมทำให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ
โดยเมื่อการทุจริตลดลงย่อมจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนและเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการ
พัฒนาประเทศ

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการ
ได้มากน้อยเพียงใด

ไม่มี

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อย เพียงใด

ไม่มี

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาได้มากน้อยเพียงใด

ไม่มี

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

ไม่มี

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

หากการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดย
ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้รัฐสามารถติดตามทรัพย์สินที่มีขึ้นจากการกระทำความผิดที่ได้มี
การกล่าวหาในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

**๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและ
สังคมจะได้รับ ได้แก่**

เมื่อศาลสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ได้อย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนด
ย่อมจะทำให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากขึ้น และทำให้
รัฐสามารถลดการสูญเสียงบประมาณจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี เนื่องจากเป็นหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะทำให้เมื่อศาลสามารถพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและทำให้ความจริงปรากฏ รัฐย่อมสามารถติดตามงบประมาณที่สูญเสียจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ นอกจากนี้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้สร้างหรือกำหนดภาระหน้าที่แก่ประชาชน และไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กรซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้นเกินความจำเป็น

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

เป็นไปตามโครงสร้างองค์กรและกรอบอัตรากำลังของข้าราชการตุลาการในศาลฎีกา

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

องค์คณะผู้พิพากษาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปี โดยแยกเป็นงบดำเนินงานและงบลงทุน งบประมาณปกติของสำนักงานศาลยุติธรรม ในส่วนของศาลฎีกา

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

สำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถสร้างความรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

ในระหว่างการดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้จัดให้มีช่องทางในการเผยแพร่และรับฟังความเห็นจากประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยการเผยแพร่ในเว็บไซต์ และการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชนในระดับพื้นที่

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

การดำเนินการของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เนื่องจากหากเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วต้องฟ้องหรือยื่นเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น เขตอำนาจของศาลทั้งสองจึงไม่ซ้ำซ้อนกัน

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

เนื่องจากการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องกระทำโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระ และปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรอื่น จึงไม่จำเป็นต้องมีการร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมายได้แก่

ประธานศาลฎีกา

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก

เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในศาลฎีกา ซึ่งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นแผนกหนึ่งในศาลฎีกา

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในเรื่องใดบ้าง แต่ละขั้นตอนใช้เวลาในการดำเนินการเท่าใด

(๑) เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือยื่นอุทธรณ์คดี ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกองค์คณะผู้พิพากษา หรือองค์คณะของศาลฎีกาพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

(๒) ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาได้สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา

(๓) ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า

๑๔ วัน

(๔) การยื่นบัญชีระบุงพยานต่อศาลให้ยื่นก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐาน ไม่น้อยกว่า ๗ วัน

(๕) ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๗ วัน

(๖) ให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผย ภายใน ๗ วันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนให้เลื่อนได้แต่ไม่เกิน ๑๔ วัน

(๗) การสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน

(๘) ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการไต่สวนและดำเนินการตามที่กำหนด ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

(๙) ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายใน ๖๐ วันที่ นับแต่วันได้รับเรื่อง และอาจขออนุญาตศาลขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปอีกไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

(๑๐) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีการกระทำนั้น และอาจขออนุญาตศาลขยายระยะเวลายื่น คำร้องออกไปได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันครบกำหนด

(๑๑) การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองให้อุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

(๑๒) การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ ศาลสั่งริบหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด

(๑๓) คำร้องของเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงเพื่อขอคืนทรัพย์สินนั้น ให้ยื่นต่อศาล ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและ หลักนิติธรรม อย่างไร

การใช้ดุลพินิจขององค์คณะผู้พิพากษาต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม โดยปราศจากอคติทั้งปวง

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อย่างไร ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

(๑) เนื่องจากองค์คณะผู้พิพากษาคืออาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา จึงเป็นข้าราชการตุลาการที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่เป็นองค์คณะนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงจึงอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจโดยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญด้วย

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี การฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำได้โดยอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ถ้าเป็นกรณีบุคคลภายนอกต้องมีการกล่าวหาหรือแจ้งเบาะแสไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ดำเนินการเสียก่อน

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

- ๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้นหรือไม่ ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง
- ๙.๒ มีกรอบในการตรารอบบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

มาตรา	กำหนดเวลา
มาตรา ๕๓ ให้มีพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอื่นของผู้ใต้สวนอิสระ	ประธานศาลฎีกาเสนอเรื่องเพื่อตรา พรฎ. ภายใน ๖๐ วันหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญประกาศใช้
มาตรา ๑๑ วรรคห้า ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดกำหนดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้	ประธานศาลฎีกากำหนดภายใน ๖๐ วันหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญประกาศใช้
มาตรา ๑๘ (๔) ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดมอบหมายงานให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี	ประธานศาลฎีกากำหนดภายใน ๖๐ วันหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญประกาศใช้
มาตรา ๑๘ วรรคสอง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกา	ประธานศาลฎีกากำหนดภายใน ๖๐ วันหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญประกาศใช้

มาตรา	กำหนดเวลา
มาตรา ๒๐ วรรคสอง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดกำหนดสาระสำคัญที่ต้องอยู่ในความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ	ประธานศาลฎีกา กำหนดภายใน ๖๐ วัน หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้
มาตรา ๒๘ วรรคสอง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	ประธานศาลฎีกา กำหนดภายใน ๖๐ วัน หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้
มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการเปิดเผยคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน	ประธานศาลฎีกา ภายใน ๖๐ วัน หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้
มาตรา ๑๑ วรรคเจ็ด ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจระเบียบว่าด้วยเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน สำหรับผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ องค์คณะผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกในการประชุมใหญ่ และบุคคลที่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่	คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด ภายใน ๖๐ วัน หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้
มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นสำหรับพยานที่ศาลเรียก บุคคลตามมาตรา ๖ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็น	คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด ภายใน ๖๐ วัน หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น

ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ดำเนินการตาม
แนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
พฤษภาคม ๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๖ (นายนาคะฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๖๒

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.^๑

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๐ (๙) และมาตรา ๑๙๕ ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อกำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องดำเนินการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยสามารถสรุปข้อดีได้ ดังนี้

๑. เกิดผลดีต่อประเทศอันเนื่องมาจากทำให้กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี อันเป็นมาตรฐานสากล ไม่ว่าจะเป็นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption, UNCAC) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR) ข้อ ๑๔ สิทธิเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. เมื่อการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศมีประสิทธิภาพและลดการทุจริตลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนทางเศรษฐกิจและเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

๓. เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีได้โดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิด และปราบปรามผู้กระทำความผิดโดยมีมาตรการทางอาญา และทรัพย์สิน เมื่อมีการทุจริตลดน้อยลงก็จะส่งผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติ

^๑ จัดทำโดย นางสาวกรรณิกา พัศระ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

๔. เมื่อการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้รัฐสามารถติดตามทรัพย์สินที่มีขึ้นจากการกระทำความผิดที่ได้มีการกล่าวหาในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

๕. เมื่อศาลสามารถพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ย่อมจะทำให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากขึ้น และทำให้รัฐสามารถลดการสูญเสียงบประมาณจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

แนวคิดในการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. การนำรูปแบบของศาลพิเศษในประเทศฝรั่งเศสมาใช้

สำหรับแนวความคิดนี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นกรอบในชั้นการร่างรัฐธรรมนูญโดยมีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย โดยเฉพาะผลของรายงานการวิจัยระบบตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (Impeachment) โดยได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ราชการของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ โดยให้มีศาลพิเศษคือ คณะตุลาการอาญา แต่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะตุลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในชั้นร่างรัฐธรรมนูญ โดยในรายงานการศึกษาระดับดังกล่าวได้เสนอเป็นแนวทางการแก้ปัญหาคือ การพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันคือ การนำรูปแบบหรือโครงสร้างของศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐ มาใช้ซึ่งเป็นระบบศาลพิเศษของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งรายละเอียดของศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐจะได้อธิบายต่อไปในบทที่ ๓ ด้วยเหตุผลที่ว่า

๑) เป็นไปตามหลักนิติธรรมและความชอบด้วยกฎหมาย ที่มีหลักการว่า ความผิดกีด (Offence) โทษกีด (penalty) องค์การพิจารณาคดีและวิธีพิจารณาคดี (Court and Procedure) ต้องกำหนดไว้โดยกฎหมายที่ประกาศใช้ก่อนเกิดเหตุซึ่งหลักการนี้เรียกว่าแนวความผิดทางกฎหมายอาญาในการพิจารณาคดีทางการเมือง (conception penelist de la jurisdiction) อธิบายได้ว่า ความผิดและโทษต้องอาศัยกฎหมายอาญาที่ใช้อยู่ขณะกระทำความผิดเป็นหลัก แต่อาจจัดตั้งศาลพิเศษที่มีวิธีพิจารณาพิเศษเพื่อพิจารณาความผิดได้

๒) เป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีการเมืองหรือกึ่งการเมืองให้มีประสิทธิภาพ และได้ผล โดยให้ความคุ้มครองผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจและอิทธิพลอย่างเหมาะสม เพราะการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นการกระทำทางนโยบายที่มีความผิดทางอาญา จึงไม่อาจใช้หลักเสมอภาคได้ เนื่องจากสถานการณ์กระทำผิดและลักษณะการกระทำผิดไม่เหมือนกับบุคคลธรรมดากระทำผิด

๒. การแก้ไขปรับปรุงหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

แนวความคิดนี้เป็นแนวทางที่กรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญบางคนเสนอให้ทำการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบแทนการจัดตั้งองค์กรพิเศษด้วยเหตุผลที่ว่า

๑) ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรค ๒ บัญญัติห้ามมิให้มีการตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่อยู่แล้วในขณะนั้น การที่ศาลพิเศษโดยเนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักการของมาตราดังกล่าว แต่โดยเนื้อหาในทางกลับกันทำให้เกิดความแตกต่างขึ้น ในคดีที่บุคคลฐานะต่าง ๆ กัน ได้รับการพิจารณาพิพากษาที่ไม่เหมือนกัน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้รับการพิจารณาเพียงครั้งเดียว ส่วนบุคคลทั่วไปได้รับการพิจารณาถึงสามชั้นศาล การที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำผิดแล้วคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลที่มีจำนวนน้อยจุดบกพร่องอยู่ที่ผู้เริ่มคดีซึ่งก็คือพนักงานสอบสวนไม่มีความเป็นอิสระในการเริ่มคดี การแบ่งแยกการพิจารณาคดีระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับบุคคลทั่วไป จึงไม่เป็นเอกภาพในกระบวนการยุติธรรม

๒) องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กรมีหน้าที่ในการร่วมมือกันค้นหาความจริง แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาลกลับวางตัวเป็นกลางโดยให้เป็นหน้าที่ของคู่ความในการค้นหาความจริง และได้ปฏิบัติอย่างนี้เป็นเวลาเนิ่นนาน ทำให้ระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยเป็นการต่อสู้ในศาลไป ซึ่งไม่ถูกต้องกับระบบ เมื่อมีการต่อสู้ในศาลก็จะมีเทคนิคต่าง ๆ มากมายทำให้ไม่อาจพิสูจน์ความผิด หรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้

๓. ผลสรุปของแนวความคิดรากฐานของการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผลสรุปของแนวความคิดรากฐานของการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็คือ การนำเอาแนวคิดของการจัดตั้งศาลพิเศษร่วมกับแนวความคิดของการปรับปรุงหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมาปรับปรุงให้เกิดเป็นรากฐานแนวความคิดในการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ด้วยเหตุผลที่ว่า

๑) เหตุที่ไม่สามารถนำตัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำผิดมาลงโทษนั้น มิใช่จะมีการฟ้องคดีนี้การเมืองกระทำการอันมิชอบต่อหน้าที่แล้วศาลยกฟ้อง แต่ความจริงก็คือ แทบจะไม่มีมีการฟ้องคดีดังกล่าวต่อศาลยุติธรรม ดังนั้นกลไกที่เกิดปัญหาจึงไม่ใช่อยู่ที่ศาลยุติธรรม แต่อยู่ที่กระบวนการสอบสวนที่จะมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดมากกว่า เพราะฉะนั้นการที่จะให้ตั้งศาลพิเศษก็คงไม่แก้ปัญหที่เกิดขึ้น

๒) อย่างไรก็ตามข้อดีของศาลพิเศษก็คือ การพิจารณาคดีที่รวดเร็ว เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญ ๆ ไม่ว่าจะป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หากกระทำความผิดจริงก็ต้องได้รับโทษโดยเร็วที่สุด ในทำนองกลับกันหากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้บริสุทธิ์ ก็ต้องได้รับการประกันว่าเป็นผู้บริสุทธิ์โดยเร็วเช่นกัน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้อย่างเต็มภาคภูมิ

สถานะของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ว่าต้องการให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีสถานะดังนี้

๑. เป็นศาลชำนาญพิเศษของระบบศาลยุติธรรม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลชำนาญพิเศษของระบบศาลยุติธรรม โดยถูกกำหนดไว้เป็นแผนกหนึ่งของศาลฎีกาตามมาตรา ๒๗๒ ดังนั้นจึงมีสถานะเป็นศาลชั้นต้นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะคล้ายคลึงกับศาลชำนาญพิเศษอื่น ๆ ของระบบศาลยุติธรรม เช่น ศาลแรงงานกลาง ศาลภาษีอากรกลาง ศาลล้มละลาย หรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง แตกต่างกันไปเพียงแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของศาลฎีกาอันเป็นศาลสูงสุดของระบบศาลยุติธรรม แต่ศาลชำนาญพิเศษอื่นจัดตั้งเป็นศาลต่างหากไม่รวมอยู่ในศาลฎีกา

๒. มีรูปแบบมาจากศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐของประเทศฝรั่งเศส

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำเอารูปแบบของศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐของประเทศฝรั่งเศสอันเป็นแนวคิดหรือนิติวิธีของระบบศาลพิเศษมาปรับใช้ ได้แก่

๑) องค์คณะในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีลักษณะเป็นองค์คณะใหญ่มีจำนวน ๙ คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีการลงคะแนนลับ และต้องเลือกเป็นรายคดี การกำหนดองค์คณะใหญ่ก็เพื่อให้เป็นศาลชั้นต้นที่มีอำนาจหน้าที่ในการค้นหาความจริงซึ่งจะทำให้การรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติได้

๒) ผู้พิพากษาที่จะเป็นผู้พิจารณาพิพากษาต้องเป็นผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา เนื่องจากต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเป็นอย่างสูง ซึ่งผู้พิพากษาเหล่านี้อย่างน้อยต้องผ่านการพิจารณาพิพากษาในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์มาแล้ว

ผลของคำพิพากษาแตกต่างไปจากศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐ

อย่างไรก็ตาม แม้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะนำแนวคิดหรือนิติวิธีตามระบบศาลพิเศษเนื่องจากได้นำเอารูปแบบของศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐมาปรับใช้ก็ตาม แต่ผลของคำพิพากษาในคดีดังกล่าวเป็นที่สุด ไม่อาจอุทธรณ์เพื่อให้มีการตรวจสอบทบทวนคำพิพากษา (Review) ได้ ซึ่งแตกต่างไปจากผลของคำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐที่ไม่เป็นที่สุด โดยคู่ความสามารถอุทธรณ์ไปยังที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาของประเทศฝรั่งเศส เพื่อให้ทำการตรวจสอบทบทวนในปัญหาข้อกฎหมายได้

ลักษณะพิเศษของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ลักษณะพิเศษของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากศาลทั่วไปโดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. บทบัญญัติในการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น เป็นแผนกที่สังกัดอยู่ในศาลฎีกา จึงมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของศาลยุติธรรมนั่นเอง แต่มีความแตกต่างจากแผนกคดีพิเศษอื่น ๆ เพราะเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้น โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะเจาะจง ซึ่งในการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นเกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ และเมื่อต่อมารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวถูกยกเลิก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลดังกล่าว โดยผลของมาตรา ๒๑๙ วรรคสี่และวรรคห้าที่บัญญัติว่า

“ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาโดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน ๙ คน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพุทธศักราช ๒๕๕๐ ต่างก็ให้ความสำคัญแก่การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ และการปราบปราม การทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นพิเศษ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติที่ให้มีการจัดตั้ง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนี้ขึ้น อันแตกต่างจากแผนกคดีพิเศษอื่น ๆ ในศาลฎีกาที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ อาทิเช่น ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สิน ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หรือศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลาย เป็นต้น

๒. องค์คณะผู้พิพากษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาโดยองค์คณะผู้พิพากษา ประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคนซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับและให้เลือกเป็นรายคดี” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเมื่อมีการยื่นฟ้องคดี ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบสี่วันนับแต่วันยื่นฟ้องคดี โดยจะมีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็น องค์คณะผู้พิพากษาเกินกว่าจำนวนสามคนไม่ได้และให้องค์คณะผู้พิพากษาเลือก ผู้พิพากษาคณะหนึ่ง ในจำนวนเก้าคนเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน และให้เลือกเป็นรายคดี ทั้งนี้เพื่อให้มีความเป็นอิสระ ในการพิจารณาคดี (Independence of Judge) และที่ไม่ให้มีผู้พิพากษาประจำพิจารณาคดี ก็เพื่อป้องกันนักการเมืองที่รู้อยู่แล้วว่า ผู้พิพากษาท่านใดบ้างจะตัดสินคดี และอาศัยโอกาสต่าง ๆ เข้ามาทำความรู้จักสนิทสนม ซึ่งเป็นการทำให้เสื่อมเสียต่อความยุติธรรมได้ ในระหว่างนี้ผู้พิพากษา ที่ได้รับเลือกสามารถขอลถอนตัวจากการได้รับเลือกได้ ด้วยการแถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อน การลงคะแนน แต่จะถอนตัวได้หรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับมติของที่ประชุมใหญ่อันเป็นที่สุด ภายหลังจาก ที่ได้เลือก ผู้พิพากษามาทำหน้าที่พิจารณาคดีใดคดีหนึ่งแล้ว ต้องประกาศรายชื่อขององค์คณะ ผู้พิพากษาไว้ที่ศาลฎีกาภายในกำหนด ๕ วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน ผู้พิพากษา นอกจากนี้อีกองค์คณะผู้พิพากษาทั้ง ๙ คน จะต้องเลือกผู้พิพากษาหนึ่งในนั้น ขึ้นทำหน้าที่ เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนด้วย

๓. หลักประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์คณะทั้ง ๙ คนนั้น ได้รับหลักประกัน ความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาเป็นพิเศษตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยผู้พิพากษาในองค์คณะจะพ้นจากหน้าที่ในคดีก็ต่อเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ซึ่งได้แก่

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๖

๔. วิธีพิจารณาคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีวิธีพิจารณาคดีซึ่งแตกต่างจากวิธีพิจารณาในคดีอาญาโดยทั่วไป ดังจะเห็นได้จากมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติว่า

“ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญามาใช้บังคับสำหรับคดีอาญา และบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีความแพ่งมาใช้บังคับสำหรับคดีกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ โดยอนุโลม”

ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ในเบื้องต้นต้องเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดเสียก่อน สำหรับเรื่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ ก็ให้นำเอาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญามาใช้บังคับสำหรับคดีอาญา และบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีความแพ่งมาใช้บังคับสำหรับคดีกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

บทบาทหน้าที่ของศาลในการพิจารณาคดีอาญา

การพิจารณาคดีอาญาในศาลสูง ทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ บทบาทหน้าที่ของศาลสูงในการพิจารณาคดีอาจมีความแตกต่างกัน กล่าวคือหน้าที่เป็นศาลพิจารณา (Trail Court) หรือศาลทบทวนข้อกฎหมาย (Review Court) โดยแต่ละศาลมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ศาลพิจารณา (Trial Court) คือศาลที่พิจารณาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง ศาลจะต้องฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ในการฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติจึงต้องมีหน้าที่ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานหาความจริงแท้ในข้อเท็จจริงนั้น ซึ่งต้องกระทำโดยการสืบพยาน

ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย ศาลอุทธรณ์เป็นศาลพิจารรา เพราะต้องพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๑๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญาที่บัญญัติว่า “คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น”

สำหรับศาลฎีกา บทบัญญัติที่แสดงให้เห็นว่าศาลฎีกาเป็นศาลพิจารณา คือ มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๑๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๒๑๘ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับแต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

มาตรา ๒๑๙ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน สองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนด ที่ว่ามานี้ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้ามนี้มีให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษาแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย”

๒. ศาลทบทวนข้อกฎหมาย (Review Court) คือศาลที่ทบทวนเฉพาะข้อกฎหมาย เท่านั้น กล่าวคือศาลจะทำการตรวจสอบความถูกต้องในการปรับใช้กฎหมายแก่คดีของศาลล่าง หรือตรวจสอบว่า ศาลล่างปฏิบัติถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ ศาลสูงของประเทศไทย ที่ทำหน้าที่เป็นศาลทบทวนข้อกฎหมายมี ๒ ชั้นคือ ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา บทบัญญัติที่แสดงถึง หน้าที่ของศาลทบทวนข้อกฎหมายของศาลชั้นต้นคือ มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติว่า

“ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุก ตลอดชีวิต ไปยังศาลอุทธรณ์ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษาเช่นว่านี้ จะยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน”

ซึ่งบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กฎหมายให้ศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่เป็นศาลทบทวน ข้อกฎหมายทบทวนเฉพาะข้อกฎหมายเพราะข้อเท็จจริงยุติแล้ว

สำหรับศาลฎีกา บทบัญญัติที่แสดงถึงหน้าที่ของศาลทบทวนข้อกฎหมาย เช่น การพิจารณาคดีแรงงาน ในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดี แรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับบทบัญญัติหรือกฎหมายอื่น คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงาน ให้อุทธรณ์ได้เฉพาะในข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกาภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้น...” เป็นต้น

จากการศึกษาระบบการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าศาลสูง ที่ทำหน้าที่เป็นศาลทบทวนข้อกฎหมาย มี ๒ ชั้นคือ ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา สำหรับศาลที่ทำหน้าที่ ศาลพิจารณา มี ๓ ชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เนื่องจากระบบกฎหมายไทยให้สิทธิ ในการอุทธรณ์ฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงได้ถึงศาลฎีกา แต่ในทางวิชาการศาลฎีกาเป็นศาลที่มีหน้าที่ ทบทวนข้อกฎหมายเท่านั้น

สำหรับสถานะของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น มีสถานะเป็นศาลชั้นต้น การทำหน้าที่ของศาลดังกล่าวจึงเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของศาลพิจารณา ที่ต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น เมื่อศาลดังกล่าว มีคำพิพากษาออกมาเป็นเช่นไรแล้ว ผู้ต้องคำพิพากษาก็มีสิทธิในการอุทธรณ์ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาข้อกฎหมายที่เป็นสาระสำคัญแก่คดีอันสมควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลสูงอย่างน้อย ๑ ครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ศาลสูงได้ทำการทบทวนและตรวจสอบคำพิพากษาของศาลชั้นต้น เพื่อแก้ไข ในข้อผิดพลาดบกพร่องที่อาจปรากฏในคำพิพากษานั้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาบทบัญญัติ ในมาตรา ๒๓๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กลับมิได้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐^๑

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ที่เป็นแม่บทของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็คือ มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ และวรรคห้า ในหมวด ๑๐ ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยศาลยุติธรรม มาตรา ๒๗๕ ถึงมาตร ๒๗๘ ในหมวด ๑๒ ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา ๒๖๒ กับมาตรา ๒๖๔ ในหมวด ๑๒ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการตรวจสอบทรัพย์สิน และมาตรา ๒๔๙ ในหมวด ๑๑ ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเภทคดีและบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีรวม ๔ ประเภท

- ๑) คดีอาญา
- ๒) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
- ๓) คดีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเสียเอง
- ๔) คดีปกปิดทรัพย์สิน

คดีอาญา

รัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนรวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย”

ก. ประเภทคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ

ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่อยู่ในอำนาจศาลนี้มี ๒ ประเภทได้แก่

^๑ ที่มา : อธิคม อินทภูติ “แนวทางการพัฒนากระบวนการวิธีพิจารณาระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”, หลักสูตร ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ ๑๑ วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

๑) คดีอาญาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง คดีความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตั้งแต่มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖

๒) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หมายถึง ความผิดตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ที่ไม่ได้อยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๒ หมวด ๒ เหตุผลผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ใส่ถ้อยคำว่า “...หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น” ลงไปในมาตรา ๓๐๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ด้วย เนื่องจากเห็นว่าความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา อาจจะไม่ครอบคลุมถึงการทุจริตหรือความผิดที่เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทุกกรณี จึงปิดช่องว่างไว้ว่า หากมีกฎหมายอื่นกำหนดฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่เพิ่มขึ้น ก็ให้อยู่ในอำนาจของศาลแห่งนี้ด้วย ต่อมาเมื่อมีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ร่างก็ได้นำหลักการนี้มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๙ (๑) ด้วย

ข. บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีอาญา ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น บุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน และ ผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ที่เกี่ยวข้องกับคดีประเภทนี้ ๒ มาตรา กล่าวคือ

มาตรา ๒๗๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย”

และมาตรา ๒๖๒ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใด มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้ง

รายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๒ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ในชั้นที่มีการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ มีปัญหาถกเถียงกันในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีประเภทใด สมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญที่อภิปรายในประเด็นนี้ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นคดีแพ่ง ดังเช่น ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ให้ความเห็นว่า กรณีนี้เป็นเรื่องในทางแพ่ง ไม่ใช่คดีอาญา เพราะการร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ไม่เป็นเป็นความผิดอาญา นายพนัส ทัศนียานนท์ ให้ความเห็นว่า การดำเนินการเพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มีอยู่ในกฎหมายปราบปรามยาเสพติดด้วย เป็นมาตรการที่ประเทศไทยนำมาจากสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า Civil for Treasure คือการริบทรัพย์สินทางแพ่ง เหตุผลที่สหรัฐอเมริกาให้ถือว่าเป็นการริบทรัพย์สินทางแพ่ง ก็เนื่องมาจากหากใช้กระบวนการวิธีพิจารณาคดีอาญา ภาระการพิสูจน์ย่อมตกหนักแก่ฝ่ายโจทก์ ทั้งฝ่ายจำเลยซึ่งมีการเตรียมการมาเป็นอย่างดีแล้ว อาจทำการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินได้ง่าย การพิสูจน์ถึงขั้นสิ้นสงสัยกระทำได้ยาก จึงเสี่ยงมาเป็นเรื่องทางแพ่ง และใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อให้ภาระการพิสูจน์เป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนัก คำนวณว่าเพียงพอที่จะเชื่อได้หรือไม่ว่าได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สุจริต

ก. ประเภทคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

๑) คดีร่ำรวยผิดปกติ คำว่าร่ำรวยผิดปกติ มีบทนิยามในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ว่า หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมาผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

๒) คดีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ คำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” มีบทนิยามในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ว่า หมายความว่า การที่ทรัพย์สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นเมื่อพ้นตำแหน่ง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง ในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

ข. บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

๑) คดีร่ำรวยผิดปกติ บุคคลที่อาจถูกดำเนินคดีร่ำรวยผิดปกติที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น บุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน และ ผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

บุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลนี้ในคดีร่ำรวยผิดปกติ ก็คือบุคคลประเภทเดียวกับผู้ที่อาจถูกดำเนินคดีอาญาที่ศาลแห่งนี้ได้นั่นเอง

๒) คดีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลแห่งนี้ในคดีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ได้แก่ บุคคลที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

คดีกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประพฤติมิชอบ

รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๙ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน และให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหา จะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นมีได้ จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้อง

เมื่อพิจารณาด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๙ คดีกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึง คดีที่มีข้อกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่า ๑) ร่ำรวยผิดปกติ ๒) กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือ ๓) กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

การกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องเริ่มจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเข้าชื่อกันยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วก็จะส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีปกปิดทรัพย์สิน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ บัญญัติว่า

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

ถ้าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย”

คดีปกปิดทรัพย์สิน คือ คดีตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙๕ ซึ่งเดิมเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า คดีนี้ส่วนใหญ่มีเฉพาะปัญหาข้อเท็จจริงและมีโทษทางอาญาอยู่ด้วย ควรให้ศาลยุติธรรมที่มีความเชี่ยวชาญในการรับฟังปัญหาข้อเท็จจริงและต้องพิจารณาคดีอาญาอยู่แล้ว ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษา

ก. ประเภทคดีปกปิดทรัพย์สินที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

คดีปกปิดทรัพย์สินที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๓ ดังกล่าว ได้แก่ คดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของตนเองและคู่สมรส กับบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งต้องยื่นรวม ๓ ครั้ง กล่าวคือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๖๐ แต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข. บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ในคดีปกปิดทรัพย์สิน

บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้อหานี้ก็คือ บุคคลที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น และผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสาม บัญญัติว่า

“ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี”

องค์คณะผู้พิพากษาในแต่ละคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ใช้หลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี ข้อแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ก็คือ ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกต้องเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่ง

ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาเท่านั้น แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เพิ่มผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาด้วย เนื่องจากปัจจุบันมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยผู้พิพากษาอาวุโสในศาลยุติธรรมให้ปฏิบัติหน้าที่ในศาลสูงได้

การที่รัฐธรรมนูญให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีประเภทนี้เนื่องจากเชื่อว่ากว่าที่จะได้เข้าขั้นมาศาลฎีกา จะต้องสั่งสมประสบการณ์ สร้างคุณงามความดี สร้างภูมิความรู้มาเป็นเวลาอย่างน้อย ๒๐ ถึง ๓๐ ปี ส่วนที่ให้เลือกผู้พิพากษาเป็นรายคดี ก็เนื่องจากผู้ร่างเห็นว่า การมีผู้พิพากษาทำหน้าที่พิจารณาคดีประเภทนี้โดยเฉพาะ นานวันเข้าจะต้องมีความพยายามของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้าครอบงำหรือมีอิทธิพลเหนือผู้พิพากษาผู้นั้น ส่วนที่ให้เลือกโดยที่ประชุมใหญ่แทนการจ่ายสำนวนโดยประธานศาลฎีกาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกาดังเช่นในคดีประเภทอื่น ก็เพื่อมิให้มีการเจาะจงตัวผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ

อนึ่งผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอยู่ ๓ ประเภท คือ

ก. องค์คณะผู้พิพากษา หมายถึง ผู้พิพากษาในศาลฎีกาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดีให้เป็นองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ ดังกล่าวข้างต้น

ข. ผู้พิพากษาประจำแผนก หมายถึง ผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลฎีกาให้เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษา

ค. ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน หมายถึง ผู้พิพากษาคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ที่ได้รับเลือกจากองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คนนั้น ให้เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน มีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษา และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีก ๒ คน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

บทบาทของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาจึงมีน้อยกว่าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น เพราะในศาลยุติธรรมอื่นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะเป็นผู้เขียนคำพิพากษาและในศาลชั้นต้นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะเป็นผู้ควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาเอง

ข้อสังเกต

องค์คณะผู้พิพากษาในศาลแห่งนี้แตกต่างจากศาลอาญาแห่งสาธารณรัฐในประเทศฝรั่งเศสที่ประกอบไปด้วยผู้พิพากษา และผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาศาลดังกล่าวจึงมีองค์ประกอบจากทั้งฝ่ายตุลาการและฝ่ายการเมือง

การกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ

คดีประเภทที่ ๑ คดีอาญา และคดีประเภทที่ ๒ คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในส่วนที่เป็นคดีร่ำรวยผิดปกติ

การกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กระทำความผิดในคดีอาญา และคดีร่ำรวยผิดปกติ อาจเกิดจากการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ริเริ่มเอง หรือการที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้กล่าวหา ผู้เสียหายกระทำได้โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๕๐ (๒) เพื่อให้ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๐ (๒)

แต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานรัฐสภา รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ วรรคสี่ กำหนดหลักการใหม่ ให้สิทธิผู้เสียหายจากการกระทำความผิดยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๐ (๒) ก็ได้ หรือจะยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อขอให้แต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๒๗๖ ก็ได้ แต่การยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีเงื่อนไข ๒ ประการ กล่าวคือ

๑) ถ้าผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ต่อเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับดำเนินการไต่สวน ดำเนินการล่าช้าเกินสมควร หรือดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๗๕ วรรคสี่ ตอนท้าย

๒) ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามมาตรา ๒๗๕ (๒) ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๐ (๒) โดยเร็ว ในกรณีนี้ ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคสี่นี้ได้ ทั้งนี้ตามมาตรา ๒๗๕ วรรคห้า

เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๗๕ วรรคสี่ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีทางเลือกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๕ วรรคหก ๒ ทาง คือ

๑) พิจารณาแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริต

๒) ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๒๕๐ (๒) แทนการแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระก็ได้

ผู้ไต่สวนอิสระมีคุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นอย่างไรนั้น มาตรา ๒๗๖ วรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งคงจะต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อกำหนดเรื่องดังกล่าวต่อไป

เมื่อผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมความเห็นแล้ว ถ้าเห็นข้อกล่าวหาไม่มูล มาตรา ๒๗๖ วรรคห้า ให้ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภา เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการถอดถอนตามมาตรา ๒๗๒ และส่งสำนวนและความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป

คดีประเภทที่ ๒ คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ในส่วนคดีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
คดีประเภทนี้เป็นผลมาจากการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้กล่าวหาในกรณีนี้โดยสภาพจึงได้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

คดีประเภทที่ ๓ คดีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเสียเอง

ผู้กล่าวหาในคดีประเภทนี้ ก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้ง
สองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา
ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๙

คดีประเภทที่ ๔ คดีปกปิดทรัพย์สิน

คดีประเภทนี้เป็นผลมาจากการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้กล่าวหาในกรณีนี้โดยสภาพจึงได้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
เช่นกัน

ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ บัญญัติว่า

“อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณา
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้
และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
หรือผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณีเป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและ
พยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร” และวรรคสอง บัญญัติว่า “วิธีพิจารณาคดีของศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำมาตรา ๒๑๓ มาใช้
บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม”
บทบัญญัติในมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสองดังกล่าว ที่ให้ศาลแห่งนี้ยึดสำนวนของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. หรือผู้ไต่สวนอิสระแล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริง
และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรรวมทั้งให้มีอำนาจเช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญที่จะเรียก
เอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้
พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใด
เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ตามมาตรา ๒๑๓ แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปี
๒๕๕๐ ว่า ประสงค์ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบไต่สวนในการ
พิจารณาคดี

สำหรับขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติรายละเอียดไว้ จึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ออกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว

คดีอาญา

๑) การฟ้องคดี

- เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติว่ากรณีมีมูล ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องส่งรายงาน เอกสารและพยานหลักฐานไปยังอัยการสูงสุดภายใน ๑๔ วัน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)

- อัยการสูงสุดจะต้องยื่นฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับเรื่อง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

- หากอัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งมาไม่สมบูรณ์ ต้องตั้งคณะทำงาน ร่วมกัน หากไม่ได้ข้อยุติภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง หรือตั้งทนายฟ้องแทน จะต้องฟ้องภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันครบกำหนด (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๑)

- การยื่นฟ้องเมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ย่อมกระทำได้ ถ้าได้ฟ้อง ภายในกำหนดอายุความ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๒)

๒) ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกา ๙ คน เป็นองค์คณะ ภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันฟ้องคดี (มาตรา ๑๓)

- ประกาศรายชื่อที่ศาลฎีกาภายในกำหนด ๕ วัน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔)

- การยื่นคัดค้านผู้พิพากษาทำได้ก่อนเริ่มไต่สวนพยานหลักฐาน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๖)

- องค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษานายหนึ่งเป็นเจ้าของสำนวน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๗)

- กรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ทำให้ไม่สามารถนั่งพิจารณาพิพากษาครบองค์คณะ และการเลื่อนอาจล่าช้าและไม่เป็นธรรม ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาแทน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๕)

๓) องค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งประทับฟ้องและหมายแจ้งคำสั่งพร้อมสำเนาคำฟ้องแก่จำเลย และนัดให้มาศาลในวันนัดพิจารณานัดแรก (มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง)

- คดีกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท บทหนึ่งอยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องรับพิจารณาทันทีด้วย (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔)

- ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕ วรรคสอง)

๔) วันพิจารณาครั้งแรก

- ศาลอ่านอธิบายฟ้องและถามคำให้การจำเลยและกำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสอง)

- จำเลยรับสารภาพ ศาลพิจารณาต่อไปก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๙)

- โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาล พร้อมสำเนาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘)

๕) การตรวจพยานหลักฐาน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙)

- โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ

- โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐาน

- หากไม่มีการคัดค้านพยานหลักฐานใด ไม่ต้องไต่สวนก็ได้

๖) การไต่สวนพยานหลักฐาน

- องค์กรและผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยแจ้งให้ทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะต้องทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล แล้วให้โจทก์จำเลยถามเพิ่มเติมต่อไป (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑)

- ต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อเนื่องติดต่อกันทุกวันทำการจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙)

- ต้องทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะพิจารณาลับก็ได้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖)

เมื่อไต่สวนพยานเสร็จ โจทก์จำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดี (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒)

๗) การชี้ขาดตัดสินคดี

- องค์กรและผู้พิพากษาทุกคนต้องทำความเข้าใจเป็นหนังสือ พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาก่อนลงมติ และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐)

- ต้องอ่านคำพิพากษา โดยเปิดเผยภายใน ๗ วัน นับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน ๑๔ วัน และต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ เว้นแต่ไม่อาจได้ตัวจำเลยมา ในกรณีจำเลยไม่อยู่หรือไม่มาฟังคำพิพากษาในวันนัด ศาลต้องเลื่อนการอ่านและออกหมายจับจำเลย หากไม่ได้ตัวมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมาย ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒)

การให้ผู้พิพากษาทุกคนทำความเข้าใจเป็นหนังสือก็เพื่อให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาได้

คดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับคดีอาญา เพียงแต่การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต้องทำเป็นคำร้องมิใช่คำฟ้อง และเมื่อองค์คณะผู้พิพากษาสั่งรับคำร้องแล้ว ต้องปิดประกาศคำร้องดังกล่าว ณ ที่ทำการศาลฎีกา ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ และประกาศหนังสือพิมพ์อย่างน้อยสามวัน หากผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินดังกล่าวมิใช่ผู้ถูกกล่าวหา ต้องส่งสำเนาประกาศให้แก่บุคคลดังกล่าว (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓๔) บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้าน ได้ก่อนมีคำพิพากษา (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓๔ วรรคสอง)

ผู้ใดอ้างโต้แย้งว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติก็มิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติก็ มิได้มีภาระการพิสูจน์ต่อศาล (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง) และต้องไต่สวนพยานของผู้ถูกกล่าวหาและคำคัดค้านของบุคคลภายนอก ถ้าหากมีก่อน แล้วจึงไต่สวนพยานผู้ร้อง เว้นแต่มีเหตุสมควร (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๖)

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง)

คดีคณะกรรมการ ป.ป.ช.ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบ

๑) การยื่นคำร้อง

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสองสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เข้าชื่อกันยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา

- เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วก็จะส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒) ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกา ๙ คน เป็นองค์คณะภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันได้รับคำร้องจากประธานวุฒิสภา (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓)

๓) องค์คณะผู้พิพากษาเลือกกรรมการไต่สวนไม่น้อยกว่าห้าคน

- คณะกรรมการไต่สวนมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น ทำนองเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำเป็นจำเลย

- คณะกรรมการไต่สวนต้องแต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และข้าราชการอัยการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือให้พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้งและต้องมิคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าสิบปี

(๓) เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน การบัญชี หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้านดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓๘)

- เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนแล้ว ต้องประกาศรายชื่อกomiteกรรมการไต่สวนไว้ที่ศาลฎีกา (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๙)

- แจ้งรายชื่อกomiteกรรมการไต่สวนไปยังประธานวุฒิสภากภายใน ๗ วัน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๙)

๔) ขั้นตอนการดำเนินการของomiteกรรมการไต่สวน

- แจ้งomiteกรรมการ ป.ป.ช. ทราบข้อกล่าวหาและให้แสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

- omiteกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๗)

- omiteกรรมการไต่สวนลงมติ

- หากลงมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ส่งรายงานและเอกสารทั้งหมดไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

- หากลงมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ส่งให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณา

๕) ขั้นตอนการดำเนินการกระบวนการพิจารณาขององค์คณะผู้พิพากษากรณโomiteกรรมการไต่สวนลงมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

- องค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ยกคำร้อง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๓ วรรคสาม ตอนต้น)

- องค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดี (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๓ วรรคสาม ตอนท้าย)

๖) อัยการสูงสุดยื่นฟ้อง (คดีอาญา) หรือยื่นคำร้อง (ขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน) ต่อศาล

- อัยการสูงสุดต้องยื่นคำฟ้องหรือคำร้องต่อศาลภายใน ๓๐ วัน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๔๒ วรรคสาม)

- ขั้นตอนภายหลังกอัยการสูงสุดเสนอคดีต่อศาล เป็นเช่นเดียวกับกรณโomiteผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งในกรณโomiteกล่าวหาเป็นคดีอาญา หรือคดีร่ำรวยผิดปกติ

๗) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ

- องค์คณะผู้พิพากษา มีอำนาจดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร เพื่อพิสูจน์ความเป็นจริงตามคำร้องขอให้ดำเนินคดีโดยไม่ผูกมัดกับเหตุผลหรือพยานหลักฐานที่ปรากฏในคำร้องขอให้ดำเนินคดี หรือในการไต่สวนหรือความเห็นของomiteกรรมการไต่สวน หรือในการดำเนินคดีของอัยการสูงสุด

คดีปกปิดทรัพย์สิน

คดีประเภทนี้เดิมเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ขณะนี้ยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการพิจารณาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เพิ่มสิทธิในการอุทธรณ์ในระบบการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีการตรวจสอบคำพิพากษาขององค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๘ วรรคสามว่า

“ในกรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้”

และมาตรา ๒๗๘ วรรคสี่ บัญญัติว่า

“หลักเกณฑ์การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด”

ตามบทบัญญัติดังกล่าว การยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงมีเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ

๑) ผู้ต้องคำพิพากษามีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

๒) ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การมีพยานหลักฐานใหม่ในช่วงเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษา เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก บทบัญญัตินี้จึงน่าจะเป็นแต่เพียงรูปแบบที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ต้องคำพิพากษาในคดีประเภทนี้ยังคงมีสิทธิอุทธรณ์ด้วยเท่านั้น

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง*

ในอดีตที่ผ่านมาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองและผู้อื่น การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือได้มาสืบเนื่องจากการปฏิบัติ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เหล่านี้ นับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ก่อให้เกิดผลร้ายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะ นำพาประเทศไปสู่ความเจริญเทียบเท่าอารยะประเทศ

คณะกรรมการ ป.ป.ป.

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นข้อเรียกร้องจากทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันหา แนวทางป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรม จนมีการกำหนดเป็นกฎหมาย และมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ในสมัยที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยกำหนดให้ มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีชื่อย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ป.” (มาตรา ๔) ทำหน้าที่ดำเนินงาน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ

ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สามารถบังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหมายถึงข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สมาชิก สภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจด้วย (มาตรา ๓)

ทั้งนี้ กฎหมายยังให้คำจำกัดความของคำว่า “การทุจริตในวงราชการ” หมายถึง การที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติ หรือละเว้นไม่ปฏิบัติกรอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น (มาตรา ๓ วรรค ๒) และคำว่า “การประพฤติมิชอบในวงราชการ” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติกรอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติของคณะรัฐมนตรี อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บ รักษา หรือการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินไม่ว่าการปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติ นั้น เป็นการทุจริต ในวงราชการด้วยหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ดังกล่าวด้วย (มาตรา ๓ วรรค ๓)

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายดังกล่าวจะสามารถใช้บังคับเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในวงราชการได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ด้วยเหตุที่ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีข้อจำกัดกระอิสระ กระบวนการดำเนินงานยังต้องขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็น องค์กรฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากข้อกล่าวหาใดมีความเกี่ยวข้องข้อหาพิงไปถึง

* ที่มา : ณรงค์ ศรีนาค , ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า , ระบบออนไลน์ , (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประพฤตินิยมชอบต่อตำแหน่งหน้าที่
เสียเอง กฎหมายข้างต้นก็จะบังคับใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ก็คือ
การดำเนินคดีแก่บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในทางการเมืองเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง เพราะองค์กรที่มีอำนาจในการ
ดำเนินคดีทั้งการสอบสวน การฟ้องร้อง หรือการพิจารณาพิพากษาคดี อาจเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพล
ในทางการเมืองได้ ทำให้เกิดความไม่กล้าหรือลังเลที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง

ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันได้ มีเพียงศาลยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถ
ใช้กฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง บังคับใช้
สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่าทุจริต จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๓๔ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลของ
นายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เพื่อแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ
และมีประเด็นของการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงรวมอยู่ด้วย

ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ สถานการณ์
บ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อย มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้ง จนเกิดมีกระแสเรียกร้องเรื่องการ
ปฏิรูปการเมืองขึ้น เพื่อแก้ไขความล้มเหลวของระบบการเมือง ทั้งเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การซื้อสิทธิ
ขายเสียง การไร้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของประชาชน จนเป็นเหตุให้ต่อมาจึงมีการจัดทำ
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จุดเริ่มต้นของการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เริ่มจากการปฏิรูป
ทางการเมืองครั้งสำคัญอันนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ที่ตรงกับเป้าประสงค์
แห่งเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยสามารถบังคับใช้กฎหมาย
ได้ครอบคลุมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดและยังรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกด้วย

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่เกี่ยวข้องกับการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้บัญญัติไว้ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
ประกอบด้วย ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนที่ ๓ การถอนถอนจากตำแหน่ง

ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บทบัญญัติที่ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทั้ง ๔ ส่วน ใช้กำหนดข้อบังคับและวิธี
ปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตั้งแต่ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ระหว่างการดำรงตำแหน่ง
และหลังจากพ้นจากตำแหน่ง นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองในศาลฎีกา (มาตรา ๒๗๒ วรรค ๒) เพื่อทำหน้าที่พิพากษาคดีสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อหน้าที่ โดยพิจารณาคดีเป็นพิเศษแยกจากศาลยุติธรรม ส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีมีความรวดเร็ว คล่องตัวยิ่งขึ้น และเมื่อมีคำสั่งพิพากษาแล้วจะเป็นที่สุดทันที

อำนาจหน้าที่

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวน ๙ คน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังนี้

๑. คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

๒. คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)

๓. คดีซึ่งประธานวุฒิสภาส่งคำร้องให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

๔. คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการเมืองอื่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติตกเป็นของแผ่นดิน

โดยใช้อำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๓

วิธีพิจารณาคดี

วิธีพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กำหนดให้ศาลยึดรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๕) จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่าการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีกลไกที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสำคัญ ซึ่งเบื้องต้นผู้เสียหายจะไม่สามารถทำการฟ้องร้องคดีได้ด้วยตนเองเหมือนกระบวนการยุติธรรมทั่วไป แต่ต้องร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ไต่สวนและสรุปสำนวนพร้อมความเห็นเพื่อการดำเนินคดียื่นและต่ออัยการสูงสุด เพื่อยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในกระบวนการสืบหาข้อเท็จจริงจะใช้ระบบไต่สวนเป็นหลัก แต่ไม่ทิ้งระบบกล่าวหาเสียทีเดียว เช่น อนุญาตให้ผู้เสียหายกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ การไต่สวนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเริ่มแต่ชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เรียกว่าการไต่สวนข้อเท็จจริงจนถึงชั้นศาล ที่เรียกว่าการไต่สวนพยานหลักฐาน

ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบคำชี้แจง หลังจากส่งสรุปลำนวนฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว การพิจารณาคดีจะเป็นไปตามกระบวนการพิจารณาของศาล โดยองค์คณะผู้พิพากษาจะตรวจสอบพยานหลักฐาน พยานวัตถุ และไต่สวนพยานบุคคล เมื่อไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้นศาลจะนัดฟังคำพิพากษา หากจำเลยไม่มาฟังคำพิพากษาศาลจะเลื่อนการอ่านไปและออกหมายจับจำเลยให้มาฟังคำพิพากษา เมื่อพ้นกำหนดศาลจะอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยก็ได้และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษานั้นแล้ว

การบังคับคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลฎีกาก็ต้องดำเนินให้มีการบังคับตามคำพิพากษา ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาแล้ว สามารถบังคับได้ทันที เพราะคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่สุด ไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาอีกต่อไป

สรุป

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลพิเศษโดยเฉพาะที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จวบจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วยเจตนารมณ์ที่ต้องการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และต้องการให้ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน การถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นประเด็นที่ถูกให้ความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้บังเกิดผลในการป้องปราม และมีวิธีปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในอดีต นอกจากนี้ยังกำหนดกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาคดีให้แตกต่างจากศาลยุติธรรมทั่วไป มีขั้นตอนการพิจารณาคดีที่เป็นไปโดยเปิดเผย รวดเร็ว และเป็นที่สุดทันที

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยหมวดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ถือเป็นวาระที่สำคัญของความต้องการที่จะปฏิรูปการเมืองของประเทศไทย เพื่อหยุดยั้งปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบต่ออำนาจหน้าที่ แม้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเพียงมาตรการหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นอีกหลายอย่างที่จะก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขให้หมดไป เพราะสิ่งเหล่านี้คือพื้นฐานที่จะพัฒนาการเมืองไปสู่การบริหารแบบ “ธรรมาภิบาล” ต่อไป

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ*

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศมีทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรรัฐสภา บางประเทศก็ใช้อัยการศาล บางประเทศก็ใช้ระบบผสม

๑. การตรวจสอบโดยองค์กรรัฐสภา

ประเทศอังกฤษเป็นต้นกำเนิดของระบบอิมพีชเมนต์ (Impeachment) คือกระบวนการกล่าวหาบุคคลที่ใช้อำนาจไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบหรือกระทำการขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ การทรยศต่อประเทศชาติ และการรับสินบน โดยรัฐสภาอังกฤษมีอำนาจบังคับใช้ และได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวกับสภาขุนนาง สภาสამัญญ์ ที่ต้องปฏิบัติตาม

๑. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๕๙-มาตรา ๒๖๔

๒. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๗๕ วรรคสี่ วรรคห้า มาตรา ๒๔๖

๓. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๗๕ วรรคสอง

๔. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่

๕. รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม และวรรคสี่

รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒

ข้อ ๔ ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และเจ้าหน้าที่พลเรือนอื่นของสหรัฐฯ อาจถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง ด้วยข้อหาว่าเป็นกบฏ รับสินบน กระทำผิดในความผิดอาญาร้ายแรงหรือความผิดในอาญาไม่ร้ายแรง

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และเจ้าหน้าที่อื่นของสหรัฐอเมริกา อาจถูกเสนอให้มีการถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยสภาผู้แทนราษฎร และลงมติถอดถอนโดยวุฒิสภาได้ในข้อกล่าวหาว่า เป็นกบฏ รับสินบน กระทำผิดในความผิดอาญาร้ายแรงหรือความผิดในอาญาไม่ร้ายแรง

ตามประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกามีประธานาธิบดีเพียง ๓ คนเท่านั้นที่ถูกริเริ่มกระบวนการในการถอดถอนออกจากตำแหน่ง ได้แก่ ประธานาธิบดี Andrew Johnson ประธานาธิบดี Richard Nixon และประธานาธิบดี William Jefferson Clinton แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีประธานาธิบดีคนใดถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้

ส่วนกระบวนการถอดถอน รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา มาตรา ๑ ข้อ ๓ บัญญัติว่า

วุฒิสภาแต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง เมื่อวุฒิสภาจะดำเนินการดังกล่าว สมาชิกวุฒิสภาจะต้องตั้งอยู่บนคำสาบานและปฏิญาณตน กรณีประธานาธิบดีแห่งสหรัฐฯ ถูกพิจารณาถอดถอน ประธานศาลฎีกาจะทำหน้าที่เป็นประธานในการพิจารณา และบุคคลใดจะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งจะต้องมีเสียงลงมติให้ถอดถอนด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่เข้าประชุม

* ประพันธ์ ทรัพย์แสง “แนวคิดพื้นฐานและกระบวนการดำเนินคดีทางอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”, (ข้อมูลออนไลน์), เข้าถึงข้อมูลได้ที่ : <http://law.stou.ac.th/dynfiles/41717-15-NE.pdf>

มติในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งจะกำหนดสภาพบังคับมากไปกว่าการถอดถอนบุคคลนั้นออกจากตำแหน่ง และต้องห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งอันมีเกียรติที่อาศัยความเชื่อถือหรือที่มีลาภสักการะไม่ได้ แต่ย่อมไม่หมายความว่าผู้ที่ถูกมติให้ถอดถอนดังกล่าวจะพ้นจากการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีการพิพากษา และลงโทษตามกฎหมาย

ในกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง (Impeachment) ที่เริ่มต้นเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติให้ดำเนินกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งใดโดยมติเสียงข้างมาก โดยตำแหน่งที่จะถูกถอดถอนนั้น ได้แก่ ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และเจ้าหน้าที่อื่น เช่น ผู้พิพากษาศาลในระดับรัฐ เป็นต้น โดยวุฒิสภาจะเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการรับเรื่องที่ยื่นมาจากสภาผู้แทนราษฎร โดยวุฒิสภาจะทำหน้าที่ในการพิจารณาถอดถอน (trial) และลงมติตัดสิน (decision) ว่าสมควรถอดถอนหรือไม่ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่มีการพิจารณาถอดถอนตำแหน่งประธานาธิบดี ประธานศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกาจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นประธานในการพิจารณาเรื่องถอดถอนนี้ ทั้งนี้ เพราะรองประธานาธิบดีอยู่ในสถานะที่มีส่วนได้เสียทางอ้อม เพราะหากประธานาธิบดีถูกถอดถอน รองประธานาธิบดีก็จะก้าวเข้าไปดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแทน

ในกระบวนการพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนี้ เปรียบได้ราวกับว่าสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นอัยการที่ทำหน้าที่ในการกล่าวหา แล้ววุฒิสภาก็ทำหน้าที่เป็นลูกขุนที่จะพิจารณาข้อเท็จจริง แล้วลงมติว่าสมควรถอดถอนหรือไม่ถอดถอน โดยมติที่จะให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งได้ต้องอาศัยเสียง ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่เข้าประชุม ผลของการมีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งคือผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งและวุฒิสภาอาจมีมติให้ต้องห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่อื่นได้อีก แต่การถอดถอนหาได้ยกเว้นความรับผิดชอบอื่นๆ ตามกฎหมายไม่ กล่าวคือ แม้บุคคลใดจะถูกลงมติให้ถอดถอนแล้วหากกระทำของบุคคลนั้นต้องด้วยลักษณะของกฎหมายในเรื่องใด บุคคลนั้นก็อาจถูกดำเนินการกล่าวหาฟ้องคดี ดำเนินคดี และตัดสิน เหมือนดังเช่นคดีทั่วไป ทั้งนี้ ไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักการที่ห้ามดำเนินคดีอาญาสองครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว (Double Jeopardy) ที่รองรับไว้ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ เพราะการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งไม่ใช่กระบวนการทางอาญา

ในกระบวนการพิจารณาเรื่องถอดถอนของวุฒิสภานั้น ปกติจะมีการพิจารณาโดยคณะกรรมการการที่วุฒิสภาตั้งขึ้น แล้วเสนอเรื่องให้วุฒิสภาพิจารณาลงมติ ซึ่งประเด็นนี้ได้รับการโต้แย้งว่ากระทำโดยไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดให้การถอดถอนต้องกระทำโดยวุฒิสภาไม่ใช่คณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยประเด็นนี้ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของวุฒิสภา

นอกจากนี้ มีอีกหลายประเทศที่นำแบบนี้มาใช้ เช่น อาร์เจนตินา บราซิล อินเดีย ฟิลิปปินส์

๒. การพิจารณาความผิดโดยศาล

สำหรับศาลที่เข้ามาพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศนั้น มีทั้งการดำเนินการโดยศาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และศาลยุติธรรมอย่างกรณีคดีอาญาทั่วไป

๒.๑ พิจารณาโดยศาลฎีกาหรือศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นศาลเดียวที่ถึงที่สุด เช่น เนเธอร์แลนด์ กรีซ เบลเยียม ใช้ศาลสูงในการตัดสิน ส่วนในเยอรมนี ออสเตรเลีย อิตาลี ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิน

๒.๒ พิจารณาโดยศาลยุติธรรมโดยดำเนินการพิจารณาตามขั้นตอนแบบคดีทั่วไป คือ สอบสวนและฟ้องร้องต่อศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น

๓. การพิจารณาความผิดโดยรัฐสภา และศาลพิเศษที่ตั้งขึ้นโดยเฉพาะ เช่น ฝรั่งเศส โดยเป็นประเทศแรกที่ใช้ระบบศาลพิเศษในการพิจารณาคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในมาตรา ๖๗ - ๖๘ แห่งรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้แยกศาลสำหรับพิจารณาคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกเป็น ๒ ประเภท กล่าวคือ

๓.๑ ศาลยุติธรรมชั้นสูง (La Haute Cour de Justice) สำหรับพิจารณาคดีที่ประธานาธิบดีถูกกล่าวหา “กรณีละเลยต่อหน้าที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกิดผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของประธานาธิบดี (en cas de manquement de ses devoirs manifestement incompatible avec l'exercice de son mandat)” ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่กำหนดข้อกล่าวหาไว้ว่า กรณีกระทำการอันเป็นการทรยศต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นข้อหาที่ไม่ได้ระบุถึงลักษณะของโทษที่จะได้รับ และยังมีได้มีบทนิยามที่แน่นอนทั้งในรัฐธรรมนูญ ตั๋วบทกฎหมาย คำวินิจฉัย หรือคำพิพากษาใดๆ ทำให้การดำเนินคดีกับประธานาธิบดีในข้อหาดังกล่าวกระทำได้นยาก

๓.๒ ศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐ (La Cour de Justice de la Republique) สำหรับพิจารณาคดีที่รัฐมนตรี (รวมทั้งนายกรัฐมนตรี) ถูกกล่าวหาว่าได้มีการกระทำความผิดอาญาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งได้รับการกำหนดให้เป็นความผิดอุกฤษโทษหรือมีขมิมโทษในเวลาที่ได้กระทำการดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสมาตรา ๖๘ - ๑ ถึง ๓ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐ ฉบับลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๙๓ กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องนี้ โดยกระบวนการในศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐนี้จะแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน

๓.๒.๑ ขั้นตอนการกล่าวหาโดยรัฐสภา ผู้มีอำนาจกล่าวหารัฐมนตรีเพื่อให้มีการดำเนินคดี ได้แก่

ก. ผู้เสียหาย ซึ่งร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพิจารณาข้อกล่าวหา

ข. อัยการประจำศาลฎีกา ซึ่งมีอำนาจขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาข้อกล่าวหาเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐได้โดยไม่ต้องมีผู้กล่าวหา ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาข้อกล่าวหาที่มีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองว่าข้อกล่าวหาเป็นมูลหรือไม่ และมติคณะกรรมการพิจารณาข้อกล่าวหาเป็นที่สุด ไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาได้ หากคณะกรรมการพิจารณาข้อกล่าวหาไม่มีมติว่ามีมูลจึงจะส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

๓.๒.๒ ขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการไต่สวนประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ๓ ท่าน โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง ๓ ปี มีหน้าที่ค้นหาความจริง คำสั่งของคณะกรรมการไต่สวนไม่เป็นที่สุดเพราะยังอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาได้

๓.๒.๓ ขั้นตอนพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อคณะกรรมการไต่สวนเห็นว่าไม่มีมูล อัยการประจำศาลฎีกาจะดำเนินการฟ้องร้องรัฐมนตรีต่อศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐต่อไป

องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน ๑๕ ท่าน มาจากผู้พิพากษาศาลฎีกา ๓ ท่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๖ ท่าน และสมาชิกวุฒิสภา ๖ ท่าน โดยประธานศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐจะเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกา (นอกจากนี้ ยังมีองค์คณะสำรองด้วย) ซึ่งได้รับเลือกล่วงหน้าโดยไม่ต้องรอให้มีคดีเกิดขึ้นก่อน องค์คณะทั้งสองคณะดังกล่าวจะมีวาระดำรงตำแหน่ง ๓ ปี

การดำเนินคดี เมื่ออัยการประจำศาลฎีกายื่นคำฟ้องแล้ว การดำเนินคดีจะดำเนินไปโดยประธานศาลยุติธรรมชั้นสูงจะกำหนดวันเริ่มการพิจารณาคดี และแจ้งให้รัฐมนตรีที่ตกเป็นจำเลยมาศาล หากรัฐมนตรีที่ตกเป็นจำเลยไม่มาอาจมีการพิจารณาคดีลับหลังได้ เมื่อเสร็จการพิจารณา ศาลจะมีคำพิพากษาโดยใช้การลงคะแนนลับโดยเป็นไปตามเสียงข้างมาก

เมื่อศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐมีคำพิพากษาแล้ว อาจมีการอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกาได้ ซึ่งศาลฎีกาจะต้องพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา แต่ทั้งนี้ต้องตัดสินชี้ขาดภายใน ๓ เดือน

ประเทศที่มีศาลสูงหรือศาลฎีกาเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีประเภทนี้ เช่นเดียวกับประเทศไทย เช่น เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์

ศาลฎีกาเบลเยียม (Cour de cassation) โดยที่ประชุมใหญ่จะทำหน้าที่พิจารณาคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี ส่วนเนเธอร์แลนด์ ศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีคือศาลสูง (Cour Supreme) และบุคคลที่ถูกดำเนินคดีคือ รัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วย และสมาชิกทั้ง ๒ สภา และผลการตัดสินคดีของเนเธอร์แลนด์นี้ไม่สามารถอุทธรณ์ได้ ส่วนในขั้นตอนรายละเอียดเรื่ององค์คณะ ขั้นตอนการดำเนินคดี และฐานความผิด มีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ ระบบศาลยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐของฝรั่งเศสที่ดำเนินการตรวจสอบรัฐมนตรี ซึ่งรวมถึงนายกรัฐมนตรีด้วยนั้น ยังคล้ายคลึงกับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ในประเทศไทยอีกด้วย

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒
- หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ (รธน) ๕๑๑/๒๕๖๐
ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐
เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ ฉบับ
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)
- สรุปการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

สำนักงานให้ประกาศว่า กฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็น
อย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

สำนักงานให้ประกาศว่า กฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทุจริตแห่งชาติ

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทุจริตแห่งชาติ

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปราม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การทุจริตแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๘๑ ก/หน้า ๑๘/๑๔ กันยายน ๒๕๔๒

มาตรา ๔ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๕ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลยึดรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย เพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม ให้บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินการใด ๆ ตามที่ศาลขอหรือมอบหมาย

มาตรา ๖ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๘ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๓ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง

มาตรา ๙ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)

^๒ มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) คดีซึ่งประธานวุฒิสภาส่งคำร้องให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาข้อกล่าวหาว่า กรรมการ ป.ป.ช. รำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายบัญญัติตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๑๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๙ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสิบสี่วัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล

ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๑๑ ภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ตามมาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

ในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสิบสี่วันนับแต่วันครบกำหนด

มาตรา ๑๒ การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ย่อมกระทำได้ ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ

มาตรา ๑๓^๓ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดีดังกล่าวโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบสี่วันนับแต่วันยื่นฟ้องคดี

ผู้พิพากษาคณะใดประสงค์จะขอถอนตัวจากกรได้รับเลือก ให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนเก้าคนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดีนั้น แต่ทั้งนี้ จะมีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเกิน

^๓ มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

กว่าจำนวนสามคนไม่ได้ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับได้อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป และมีให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ

ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๖

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการใน

มาตรา ๑๓

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ที่ทำให้ไม่สามารถนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะได้และองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า หากเลื่อนการไต่สวนพยานหลักฐานออกไปจะทำให้ล่าช้าและขาดความเที่ยงธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการในมาตรา ๑๓ ในกรณีนี้ให้ผู้พิพากษาที่ถูกแทนที่สิ้นสุดอำนาจหน้าที่ในคดี

มาตรา ๑๖ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดที่ได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในการนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาคนหนึ่งในจำนวนเก้าคนเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษา และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

มาตรา ๑๘ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับสำหรับคดีอาญา และบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับสำหรับคดีกล่าวหาว่าร้ายวญผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ ให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาได้สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปทุกวันทำการจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอาจกล่าวอ้างได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถ้อยคำตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด

มาตรา ๒๑ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกล่ามหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้

การดำเนินคดีอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ได้แก่

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำความผิดเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย

มาตรา ๒๕ การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้องไต่สวน

มูลฟ้อง

ในวันยื่นฟ้องให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลเพื่อใช้

เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน และศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๖ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผยเว้นแต่มี

ความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัด

คู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสาร

ในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง

ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

มาตรา ๒๘ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่

เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับ

อนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อสามารถแสดงเหตุสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๒๙ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยาน

วัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจาก

สภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

ในกรณีที่มิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นต่อไป

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๓๑ ในการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล แล้วจึงให้โจทก์จำเลยถามเพิ่มเติมต่อไป

มาตรา ๓๒ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุอันไว้ เว้นแต่ไม่อาจได้ตัวจำเลยมาศาลในวันอ่านคำพิพากษา

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยไม่อยู่หรือไม่มาฟังคำพิพากษา ให้ศาลเลื่อนการอ่านไปและออกหมายจับจำเลยมาฟังคำพิพากษา เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุรั่วรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ วรรคสาม และมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดตามมาตรา ๑๘

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๓๕ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการรั่วรายผิดปกติก็ มิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติก็ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็น
ของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้
ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนักวิกลจริตไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้
กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายาหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคล
ดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.
ตามมาตรา ๓๐๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ดำเนินการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาตาม
มาตรา ๑๓

มาตรา ๓๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแต่งตั้งบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็น
คณะกรรมการไต่สวน ทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามคำร้อง
ขอ

ในการดำเนินการของคณะกรรมการไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการไต่สวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการระดับไม่ต่ำกว่า
ชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และข้าราชการอัยการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือให้
พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวัน
แต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าสิบปี
- (๓) เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน การบัญชี หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับ
เรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้านดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๓๙ กรรมการไต่สวนต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๒) เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่
สมประกอบ
- (๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาให้อรรถคดีของผู้พิพากษาดำเนินการได้ส่วนหา
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร เพื่อพิสูจน์ความเป็นจริงตามคำร้องขอให้
ดำเนินคดีโดยไม่ผูกมัดกับเหตุผลหรือพยานหลักฐานที่ปรากฏในคำร้องขอให้ดำเนินคดี หรือในการได้ส่วน
หรือความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน หรือในการดำเนินคดีของอัยการสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๕

การบังคับคดี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๕ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม

มาตรา ๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำพิพากษาและคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๖ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล
อื่นในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จและมี
ให้ถือว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชวน หลีกภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดถูกกล่าวหาว่ามีความผิดเพิ่มเติม ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น รวมทั้งบุคคลอื่นที่เป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวด้วย ดังนั้น จะต้องดำเนินการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา ตลอดจนการบังคับคดีในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๙ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ ๒ การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิให้กระทบกระเทือนการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก

[แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ]

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อ ๓ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อ ๔ ในการดำเนินการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจออก

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๙๘ ก/หน้า ๙/๒๔ กันยายน ๒๕๕๔
 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๑๐๔ ก/หน้า ๒๗/๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะมีมติว่าทรัพย์สินนั้นมิได้เพิ่มขึ้นผิดปกติ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกคำร้อง แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น

ข้อ ๕๖ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานและสรุปสำนวนเสนอคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควร อาจส่งเรื่องที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีโทษบุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วแต่กรณี หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้

ข้อ ๗ การลงมติของที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นการวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ถือเสียงข้างมาก

ข้อ ๘ บรรดาบทบัญญัติใดของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ขัดหรือแย้งกับประกาศฉบับนี้ให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาเก้าคน เพื่อพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ละคดี แต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณ

คดีเข้ามาสู่ศาลฎีกาเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้ศาลฎีกาประสบปัญหาภาวะขาดแคลนอัตรากำลังผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมาก ดังนั้น สมควรกำหนดให้มีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสรวมเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ ๒๔/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
๔. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒
๕. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ (รธน) ๕๑๑/๒๕๖๐
ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐
เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ ฉบับ
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

(๑๕)

ด่วนที่สุด

ที่ (รธน) ๕๑๑ / ๒๕๖๐

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 5328
วันที่ 29 พ.ค. 2560
เวลา 10.00 น.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ถนนอุทองโน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ.

(๒) รายงานการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(๓) คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ
(checklist) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

(๔) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการร่าง
รัฐธรรมนูญจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เสร็จแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดสิ่งที่
ส่งมาด้วย (๑) พร้อมนี้ได้ส่งสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒)

นอกจากนี้ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ก่อนการตรากฎหมาย
ทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้จัดทำเอกสารการวิเคราะห์ ความจำเป็นในการตรากฎหมาย
และวิเคราะห์ผลกระทบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๓)

กลุ่มงานนิติคดี
รับที่ ๑๕ (๒) / ๒๕๖๐
วันที่ ๒๙ / พ.ค. / ๖๐
เวลา ๑๐.๓๐ น.
สำนักงานการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๕๓๘/๖๐ วันที่ ๒๙/พ.ค. ๖๐
เวลา ๑๐.๑๕ น. ส่ง กษพ
สำนักงานประชุม

(๑๖)

อนึ่ง ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๑๒ กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องมีบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติด้วยนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอเอกสารบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๔)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๙๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๙๗

ร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาของ กรธ. เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนด
หลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๓๐ (๙)
และมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยกำหนดให้มี
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดวิธีพิจารณาพิพากษาและ
การอุทธรณ์คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย
และสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับ
เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณะผู้ไต่สวนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีที่ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้

มาตรา ๗ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิด

ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน เป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคคนใดอาจขอลถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา

ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือในกรณีที่ประธานศาลฎีกาเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกนั้นให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ

ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๓

(๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร

มาตรา ๑๓ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในกรณีนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษามาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรที่ทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้

มาตรา ๑๖ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาตามมาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๑๗ เมื่อศาลประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ อุทธรณ์ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๘ ในระหว่างพิจารณา ศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี
- (๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง

(๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลืออื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๙ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้คู่ความซึ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ

ป.ป.ช. คณะผู้ไต่สวนอิสระหรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยผู้นั้นได้

หมวด ๒
การดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ได้แก่

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด

มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำความผิดเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย

ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำความผิดกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้โอนคดีดังกล่าวมายังศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๕ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้อง

ไต่สวนมูลฟ้อง

มาตรา ๒๖ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับตัวมา ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนี ในระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำอายุความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่การพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมีได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับฟ้องแล้ว และเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้ออกหมายจับ ให้ศาลออกหมายจับและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าจำเลยไม่ตั้งใจที่จะให้มีการพิจารณาต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไต่ทำไปแล้วต้องเสียไป

มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๒๙ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลกรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไปยังนายความของจำเลยแทน

มาตรา ๓๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยซึ่งหลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้อง ให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่ไม่เกินจำคุก ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานตามมาตรา ๓๓ หรือมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่จำเลยไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือแม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวน โดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๓๖ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๓๗ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๖

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสามและวรรคสี่

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๓๘

มาตรา ๓๘ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้ออกาสคู่ความตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

มาตรา ๓๙ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว

มาตรา ๔๐ ให้ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตราการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

มาตรา ๔๑ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามิใช่วิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๒ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

มาตรา ๔๓ ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งรับหรือได้สั่งรับ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาลสั่งรับชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งที่ศาลสั่งรับในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ศาลกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรวยผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

มาตรา ๔๖ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๔๗ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกลจริตไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายทหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีการกล่าวหาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาและเสนอเรื่องมายังประธานศาลฎีกา ให้ประธานศาลฎีกาพิจารณาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๙ เพื่อดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกล่าวหาดังกล่าว

มาตรา ๔๙ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วย บุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่คัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ หรืออัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อยหนึ่งคน สำหรับจำนวนที่เหลือให้คัดเลือกจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๑ ตามความเหมาะสมแห่งคดี

มาตรา ๕๐ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๕๑ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ดิตยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๕) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็น

เจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมี ส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการแต่งตั้ง

มาตรา ๕๒ ในการดำเนินการของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระ มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๔ คณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการไต่สวนตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนด โดยจะเรียก รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้จากผู้ซึ่งเก็บรักษาเพื่อนำมาเทียบเคียงดูด้วยก็ได้ ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา และมีใช่เป็นกรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในการไต่สวนและดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายในหกสิบวัน นับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง ต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดี ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตาม มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีกรกระทำนั้น

กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบ กำหนด

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้

มาตรา ๕๗ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ นั้น บุคคลซึ่งผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่น รวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่กรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญาที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้าออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่งแล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีต่อไปได้

หมวด ๖
อุทธรณ์

มาตรา ๕๙ คำพิพากษาของศาลให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๖๒ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะพิจารณาคดีนั้นหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้น โดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิจารณาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่

หมวด ๗
การบังคับคดี

มาตรา ๖๔ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม
ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา
คำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๕ การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า
สิ่งที่ศาลสั่งริบหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด
และให้อัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจ
ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
ของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้ง
จากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียม
หรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า
สิ่งที่ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ไปแล้ว
หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย
ในการกระทำความผิด ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานก็ให้ศาลสั่งให้คืน
ทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี
นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงิน
ตามมาตรา ๔๓ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่า
ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้น
ตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึด
หรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี คำร้องของ
เจ้าของที่แท้จริงเช่นนี้จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖
อุทธรณ์ ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

(๓๖)

มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับ
การดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ ระบบการพิจารณาคดีของศาล

กำหนดให้การพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริง ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา โดยให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ และแม้ว่าพยานหลักฐานจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้

๒.๒ เขตอำนาจศาล

กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มีใช้บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควร แจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

๒.๓ องค์คณะผู้พิพากษา

กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเลือกผู้พิพากษา ในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยเลือกเป็นรายคดี ซึ่งหากมี กรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะพ้นจากหน้าที่หรือมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษา ต่อไปได้ แต่หากผู้พิพากษาเหลือไม่ถึงเจ็ดคนต้องดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ ให้ครบจำนวน

๒.๔ การดำเนินคดีอาญา

(๑) ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง คือ อัยการสูงสุด และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) การยื่นฟ้องคดีต่อศาล โดยหลักแล้ว ในวันยื่นฟ้องต้องให้จำเลยมาหรือ คุมตัวมาศาล โดยคำฟ้องต้องมีรายละเอียดตามที่มาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญากำหนด แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาล และอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัวมา ให้ศาลรับ คำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้ง ทนายความเพื่อดำเนินการแทนตน และไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ศาล จะมีคำพิพากษา

(๓) ในการดำเนินคดีลับหลังจำเลย หากศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดแล้วภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป จำเลยอาจ ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้หรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ทั้งนี้ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

๒.๕ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ เหตุร้ายรวยผิดปกติ กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๖ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีที่ปรากฏว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้ประธานศาลฎีกา ตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ข้อกล่าวหาดังกล่าว ซึ่งหากคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่า กรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ตามที่กล่าวหา

ให้ส่งสำนวนการไต่สวนให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒.๗ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๘ การกำหนดให้มีผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี

กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีได้ เช่น ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน จัดทำรายงานเกี่ยวกับคดี บันทึกคำพยาน เป็นต้น

๒.๙ การอุทธรณ์

กำหนดให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และหากจำเลยไม่ได้ถูกคุมขังจะต้องแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ สำหรับการวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี

๒.๑๐ การบังคับคดี

กำหนดให้การบังคับคดีให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒.๑๑ บทเฉพาะกาล

กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด เว้นแต่การอุทธรณ์ ตามหมวด ๒ และรองรับบรรดาพระราชกฤษฎีการะเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีการะเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สรุปการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน
/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

รายงานการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๑๓๐ (๙) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๔/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ในการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เชิญผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็น

๒. วันพุธที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.” ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๓-๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนศาลฎีกาและสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนกรรมการสิทธิมนุษยชนและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้แทนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไป เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

๓. จัดให้มีช่องทางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ http://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/draftconwebboard/index_answer.php?wcad=2&wid=494&t=2) และได้เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวด้วย

๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่ได้รับมาสรุปและจัดทำเป็นประเด็นแล้ว นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๕. เมื่อได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เสร็จ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำออกเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว

ตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา
บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาภาคต่ออาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
หลักการ ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาภาคต่ออาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาภาคต่ออาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงจำเป็นต้อง ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้			
ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
คำปรารภ โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มี บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับภารกิจกตลิตธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่ง กฎหมาย	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๓๐ (๙) และมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้มี พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาตุลาการของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง โดยกำหนดให้มีแผนกตุลาการของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และ กำหนดวิธีพิจารณาพิพากษาและการอุทธรณ์ คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลในชีวิตและร่างกาย และสิทธิ ในทรัพย์สิน ทั้งนี้ การตราพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปโดยสอดคล้อง กับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของ รัฐธรรมนูญด้วยแล้ว</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ." มาตรา ๒ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๒ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๓ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๔ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น “ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต “ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต “กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ประธานหรือกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต</p> <p>“คณะผู้ได้สวนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ได้สวนหาข้อเท็จจริงและทำ ความเห็นในกรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.</p>			
<p>มาตรา ๕</p> <p>มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ ศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ใน อำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณา พิพากษา</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๖ การพิจารณาคดีที่ใช้ระบบ ไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งก็ได้ และในการวินิจฉัยปัญหา ข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้าม รับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการนำสืบ พยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาด คลาดเคลื่อนไปจากชั้นตอน วิธีการ หรือ กรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาล ได้ให้อีกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบ พยานหลักฐานที่กล่าวแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตาม ความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น</p> <p>การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดย รวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดจำนวน</p>	<p>นายชนเสถียร เจริญชัย สิน ๒๗/๒ ม. ๔ ต.ทุ่งเสลี่ยม อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐</p>	<p>-ขอให้ออกกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ กรณีตัดสินคดี ความของทุกศาล ว่าเรื่องใด คดีใดบ้าง ควรใช้เวลา พิจารณาตัดสินให้แล้วเสร็จภายในเวลาเท่าใด ตาม ความสำคัญของคดี แต่ทั้งนี้ ไม่ควรใช้เวลานานเกิน ๔ - ๕ ปี ในทุกคดี ที่ผ่านมาจากคดีที่จะตัดสินได้ใช้เวลา ๑๐ ปี หรือมากกว่านี้ บางคดีปล่อยให้หมดอายุความ และ ขอให้อกระเบียบปฏิบัติว่าทุกคดีจะต้องไม่ปล่อยให้ หมดอายุความศาลจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน อายุความให้ได้ มิฉะนั้น จะถือว่ามีสินบน และทำการ หน่วงเหนี่ยวคดีความเพื่อช่วยเหลือกันในที่สุดหมดอายุ ความ ซึ่งถือว่าเกิดการคอร์รัปชันในชั้นศาลแล้ว จึงควรมี บทลงโทษคณะกรรมการประจำศาลนั้นๆ และ คณะกรรมการในคดีความนั้นๆด้วย คดีคอร์รัปชัน คดีล้มล้างสถาบัน คดีปลุกปั่นให้บ้านเมืองเกิดความ วุ่นวาย ที่มีทั้งข้าราชการ เอกชน และประชาชนที่เป็น ปัญหาต่อประเทศชาติจะต้องไม่มีอายุความ</p> <p>- ระบบไต่สวนที่ใช้ในการพิจารณาคดีอายุ ปี ๒๕๕๒</p>	<p>สอดคล้องกับบทบัญญัติใน มาตรา ๖ นี้แล้ว เนื่องจาก มาตรา ๖ วรรคสอง กำหนดให้การพิจารณาของ ศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็ว ตามที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด และตามข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา และใน มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลมีอำนาจค้นหา ความจริงและรับฟัง พยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติ ห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่า การนำสืบพยานหลักฐานนั้น จะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไปจากชั้นตอน วิธีการ หรือ กรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ ของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็น หลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ตามที่เห็นสมควร</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียก เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะ บุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย ในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุน การปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณา หรือพิพากษาคดีได้</p>	<p>สัมมนา ประชาสัมพันธ์ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>เน้นการค้นหาคำความจริงในเชิงรุก เช่น ศาลถามพยานเอง กำหนดแนวทางการไต่สวนพยานหลักฐานเอง และได้สวน เพิ่มเติมนอกเหนือจากสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือที่คู่ความอ้างได้ นอกจากนี้ การไต่สวนต้องไม่มีการยุติด้วยเหตุผลทางเทคนิค เช่น การใช้ถ้อยคำหรือแบบพิมพ์ไม่ถูกต้องหรือการไม่ ดำเนินการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนด เมื่อเริ่มคดี จะต้องไต่สวนไปจนสิ้นกระแสความและไม่ยอมไม่ยอมให้ การไต่สวนยุติลงด้วยความไม่พอใจของผู้ไต่สวน สภาพหรือถอนฟ้อง</p> <p>- ระบบไต่สวนทำให้ศาลมีอำนาจหาพยานหลักฐานได้เอง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด เพื่อให้เกิดความยุติธรรม สูงสุด</p> <p>- ศาลไม่สามารถใช้อำนาจในการหาข้อเท็จจริง และ พยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อลดเบี่ยงภาวะการพิสูจน์ ของคู่ความได้แม้จะเป็นระบบไต่สวนก็ตาม เพราะการ แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ของศาลในระบบไต่สวนเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับ พยานหลักฐานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของศาล</p>	<p>ไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่ คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบ พยานหลักฐานแล้ว ก็ให้ศาล รับฟังได้ นอกจากนี้ในการ ปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจ เรียกเอกสารหรือหลักฐาน หรือเรียกบุคคลใดมาให้ ถ้อยคำก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖ วรรคสาม</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
		<p>เท่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่าศาลมีภาระพิสูจน์ เช่นเดียวกับคู่ความในคดีด้วย เพราะมีกรอบ เงื่อนไขและ ข้อจำกัดในการใช้อำนาจของศาลเพื่อมีผลกระทบต่อหลัก ความเป็นกลางของผู้พิพากษาและหลักพึ่งพิงความทั้งสอง ฝ่าย ซึ่งเป็นหลักทั่วไปของกฎหมาย</p> <p>- คดีทุจริตต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็วการใช้ระบบ ได้สวนจึงมีความเหมาะสม คู่ความไม่อาจจะประวิงคดีได้ และทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน ถ้ามีหลักฐานฟังได้ว่า จำเลยทำผิดก็ลงโทษได้ การสงสัยว่าจำเลยทำผิดหรือไม่ จึงไม่น่ามีเพราะถ้าสงสัยศาลต้องค้นหาความจริงให้สิ้น สงสัย ถ้าไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอก็ยกฟ้อง</p> <p>- ระบบได้สวนของศาลควรเป็นระบบปิด แต่ต้องใช้อย่าง ทั่วถึงประจักษ์พยานและเอกสาร</p> <p>ข้อเสนอระบบได้สวน</p> <p>- ควรกำหนดให้ศาลค้นหาความจริงมากกว่าคดีทั่วไป เพราะเป็นการพิสูจน์ความจริงของผู้ที่เป็นบุคคล สาธารณะ</p> <p>- ควรให้ศาลมีบทบาทในการสอบสวนและพิจารณาคดี มีอำนาจในการสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ความจริง</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
	<p>พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการ คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๖ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>มากที่สุด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป ภาคเอกชน ชมรม สมาคม เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ศาลได้ด้วยเพื่อต่อต้านการทุจริตในด้านต่างๆ - เสนอให้ศาลฎีกาดังคณะได้สวนอิสระและมีความเป็นกลางทางการเมืองเพื่อทำหน้าที่ได้สวนพยานหลักฐาน - การใช้ระบบได้สวนจะมีปัญหาในการทำพยานหลักฐานเท็จ ควรมีกลุ่มที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารเท็จด้วย - เมื่อให้ศาลใช้ระบบได้สวนเพื่อค้นหาความจริงในตัวท <p>ไม่ควรมีถ้อยคำในลักษณะสันนิษฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด เช่นคำว่า “เชื่อว่า” เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยกับการพิจารณาคดีทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยใช้ระบบได้สวนเพราะทำให้ศาลมีอำนาจที่จะแสวงหาพยานหลักฐานได้เองเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด และควรกำหนดให้ศาลมีส่วนในการค้นความจริงมากกว่าคดีทั่วไป เพราะเป็นการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ที่เป็นบุคคลสาธารณะมี 	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๗ มาตรา ๗ ศาลมีอำนาจออกหมาย อาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	ผลประโยชน์กระทบต่อประเทศชาติโดยรวม	
มาตรา ๘ มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีกา รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนด เพื่อปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับ การดำเนินงานคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของ ศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับ	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p> <p>นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณา ในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดดังกล่าว</p> <p>ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>			
หมวด ๑ หมวด ๑ บททั่วไป			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๙</p> <p>มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกา แต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนตามที่เหมาะสม เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาดำตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๑๐</p> <p>มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่</p>	<p>นายชนแสญญ์ เจริญชัย ลิน ๒๗/๒ ม. ๔ ต.ทุ่งเสลี่ยม อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐</p>	<p>- ต้องการให้ลงโทษนักการเมืองที่กระทำความผิดทุกกรณี โดยเริ่มตั้งแต่การออกหาเสียงจนถึงการดำรงตำแหน่งทางการเมืองหากพบความผิดเป็นข้อเท็จจริง และศาลตัดสินเป็นที่สิ้นสุดแล้วว่ามีควมผิดจริงก็ควรลงโทษให้เด็ดสิทธิ์ ห้ามลงเล่นการเมืองทุกประเภทตลอดชีวิต และไม่ควรมี</p>	<p>มาตรา ๑๐ ได้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำนาจพิจารณาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรง</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (๒) คดีที่คณะผู้ตรวจสอบอิสระเห็นว่าการ กรรมการ ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายชัดปฏิบัติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือ ใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย (๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหา บุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการ กระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ</p>	<p>ใบเหลือง - การตัดสินใจของหน่วยงานที่ของศาลเพียง ฝ่ายเดียว ไม่ควรมอบให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ที่ผ่านมา กกต. ขาดความชอบธรรม กกต.ควรมีหน้าที่เฉพาะในส่วน ที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นเท่านั้น แล้วส่งเรื่องไปยังศาลเพื่อ ดำเนินการ - ข้าราชการประจำโดยเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการเกือบ ทุกกรมกอง ข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะปลัดคับ นายกยประจำหน่วยงานคอร์รัปชัน หาได้น้อยมากที่ไม่ คอร์รัปชัน ดังนั้น ต้องปรับเปลี่ยนนิสัยกันได้ โดยเฉพาะเด็กๆ ควรสอดแทรกหลักสูตรการศึกษา ส่วน ข้าราชการต้องใช้บทลงโทษที่รุนแรง ถ้าไม่เริ่มดำเนินการ ปัญหาเดิมาก็คงไม่หมด - การลงโทษผู้บริหารสูงสุดของประเทศ และระดับเจ้า กระทรวง ควรปรับปรุงกฎหมายเสียใหม่ กรณีขยายจังหว จึ ซึ่งไม่มีการขยายจริง ไม่มีข่าวส่งออกไปต่างประเทศเลย เกิดความเสียหายมากมาย และศาลตัดสินแล้วว่ามี ความผิดจริง ทั้งที่ดำรงตำแหน่งอยู่ มีข้าราชการผู้หวังดีมี หนังสือ บอกกล่าว ทักท้วง ขอให้ยับยั้ง แต่ผู้นำสูงสุดของ</p>	<p>ตำแหน่งในองค์กรอิสระ และ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ กระทำผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และบุคคลอื่นที่ เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือ ผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่บุคคลดังกล่าว เพื่อกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>หรือประวิงการกระทำอันมีขอบด้วยหน้าที่ (๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ คณะกรรมการ ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดง ที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>ประเทศไม่สนใจ ไม่เชื่อฟังคำทักท้วง ประหนึ่งว่าสมู่วรววม คิดขอโง่งประเทศชาติ และศาลตัดสินให้ชดใช้ค่าเสียหาย เพียง ๒๐ เปอร์เซ็น แต่คนที่ถูกปรับมากคือข้าราชการ ประจำ และคนเหล่านี้กำลังขอลดหย่อนผ่อนโทษลงอีก ซึ่งไม่น่าจะได้ แต่ถ้าได้คงมีนอกรมีในอย่างมหาศาลแน่นอน - ควรออกกฎหมายให้ดำเนินคดีผู้บริหารสูงสุดของ ประเทศมีความผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายไม่น้อยกว่า ๖๕ - ๗๐ เปอร์เซ็น พร้อมทั้งดำเนินคดีอาญาโดยจำคุกไม่น้อย กว่า ๒๕ - ๓๐ ปี</p> <p>- บุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนควรให้พิจารณาคดี ในศาลเดียวกัน เพราะจะได้แสดงพยานหลักฐานในครั้ง เดียวเพื่อให้คดีเสร็จในคราวเดียวกัน โดยไม่ต้องแยก พิจารณาต่างหากในศาลอื่นอันอาจทำให้เสียเวลามากขึ้น - ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดควรจะให้ พิจารณาโดยศาลเดียวกัน แม้ว่าในภายหลังผู้กระทำ ความผิดที่เป็นตัวการเสียชีวิต ก็ควรให้ศาลฎีกาพิจารณา พิพากษาต่อไปจนเสร็จคดี หากไม่พิจารณาคดีเดียวกัน จะกลายเป็นสองมาตรฐาน</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
		<p>- กฎหมายได้กำหนดให้ดำเนินคดีในศาลฎีกา ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ และได้นำหลักการเดียวกันมาใช้ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤตินิยมของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย โดยเจตนารมณ์ของหลักการก็เพื่อให้การพิจารณาความรับผิดและโทษของผู้ที่กระทำผิดทุกคนได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยองค์คณะผู้พิพากษาเดียวกัน เพราะความรับผิดและโทษของผู้ใช้และผู้สนับสนุนจะยึดโยงกับความรับผิดและโทษของผู้ลงมือกระทำความผิด นอกจากนี้ หากยอมให้มีการพิจารณาพิพากษาโดยศาลแต่คนละศาลซึ่งอาจใช้วิธีพิจารณาต่างกันอาจเกิดผลคำพิพากษาที่ขัดแย้งกันหรือมีข้อโต้แย้งในเรื่องความเสมอภาคได้</p> <p>- หากมีการพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งผู้ใช้ และผู้สนับสนุนถ้าแยกกันทำให้เกิดความลักลั่นในผลแห่งคดี เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดในคราวเดียวกัน ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเป็นชุดเดียวกัน และเพื่อให้การวินิจฉัยตัดสินคดีแก่ผู้กระทำ ความผิดทุกคนที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จในคราวเดียวกัน</p> <p>- การทุจริตประพฤตินิยมของเป็นการกระทำที่มีการร่วมกัน กระทำความผิดโดยแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>		<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>พันตำรวจเอกจรูญวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการ คณะกรรมการ</p>
<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ซึ่งถือเป็นเหตุลักษณะคดี มิใช่ลักษณะส่วนตัว การ พิจารณาโดยศาลเดียวกัน จะทำให้เกิดความรวดเร็วและ เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย “ความผิดลักษณะเดียวกัน ควร พิจารณาโดยศาลเดียวกัน” นอกจากนี้ ยังสามารถอุทธรณ์ คำพิพากษาต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามร่างมาตรา ๖๒ อยู่แล้ว</p> <p>- ควรใช้ศาลอาญาในการพิจารณาคดีของผู้ใช้หรือ ผู้สนับสนุน เนื่องจากความรับผิดชอบมีต่อการเมืองมากกว่า บุคคลธรรมดาเพราะสถานะตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ ผลประโยชน์ของประเทศชาติ และนักการเมืองทุจริต จะต้องรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางการเมือง</p> <p>- กรณีร่ำรวยผิดปกติที่ควรคำนึงถึงทุนทรัพย์หรือทรัพย์สิน ที่ให้อึดตกเป็นของแผ่นดินหากเป็นจำนวนไม่สูงนัก เช่น ไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท หรือ ๒๐ ล้านบาท ก็น่าจะมี บทบัญญัติเป็นข้อจำกัดการอุทธรณ์ไว้บ้าง</p> <p>- ควรพิจารณาในศาลเดียวกันเพราะจะได้แสดง พยานหลักฐานในครั้งเดียวเพื่อให้คดีเสร็จไปเป็นคราว เดียวกันโดยไม่ต้องแยกไปดำเนินกระบวนการพิจารณา</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษา ในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า ผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา ศาลฎีกาจำนวนเก้าคน เป็นองค์คณะ ผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี</p> <p>ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคณะใด อาจขอลงตัวจากการได้รับเลือกเป็น องค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลง ต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และ ให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัว หรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด</p> <p>การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดี ให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษา</p>	<p>การเลือกตั้ง ๖ มีนาคม ๒๕๖๐</p> <p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>ต่างหากในศาลอื่น อันอาจทำให้เสียเวลามากขึ้น</p> <p>- ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าจำนวนผู้พิพากษาที่เหมาะสม ได้แก่ ๕ คน ๗ คน ๙ คน และเก้าคนก็ได้ ซึ่งจำนวน ๗ คน มีการเสนอมากที่สุด เพราะเหมือนองค์กรอิสระ</p> <p>- ควรมีกฎหมายให้ศาลฎีกาออกข้อกำหนดศาลฎีกาว่าคดี ประเภทใดควรมีผู้พิพากษากี่คน และคดีประเภทใดจึงจะสามารถอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ ไม่ควรมี การอุทธรณ์ได้ทุกคดี</p> <p>- จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เหมาะสมน่าจะขึ้นกับการ ตั้งองค์คณะให้เหมาะกับการนำระบบสัดส่วนมาใช้ว่าจะ ออกแบบอย่างไร เช่น ประเทศฝรั่งเศส ระบบการ พิจารณาคดีอาญากับรัฐมนตรี จะมีศาลพิเศษเฉพาะและ จัดให้มีองค์คณะสัดส่วนผู้พิพากษาและองค์คณะสัดส่วนแยก ต่างหากจากองค์คณะของศาลที่จะทำหน้าที่พิจารณา พิจารณาคดีในชั้นตอนสุดท้าย และให้สิทธิอุทธรณ์ ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้เช่นเดียวกับประเทศไทย</p> <p>- จำนวนขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของคดีโดยจะไปกำหนด รายละเอียดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ คดีที่</p>	<p>มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้มี จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกคดี คือจำนวน ๙ คน แต่ในกรณีที่ ผู้พิพากษาในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามกฎหมายมาตรา ๑๒ หรือมี เหตุสุดวิสัยทำให้ผู้พิพากษา ผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ถือว่าผู้พิพากษาที่มีอยู่เป็น องค์คณะต่อไปได้ เว้นแต่ องค์คณะเหลือไม่ถึง ๗ คน หรือประธานศาลฎีกาเห็นเป็น การสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรม ให้เลือก ผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ ให้ ครบจำนวนได้ เพื่อให้ศาล สามารถพิจารณาคดีได้อย่าง</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>มีความซับซ้อนอาจเป็นไปได้ที่องค์คณะที่พิจารณา พิพากษาคดีในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์จะมีจำนวน ๙ คน เท่ากัน ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องผิดหลักการ เพราะรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ต้องเลือกองค์คณะพิจารณา อุทธรณ์จากกลุ่มของผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงกว่าองค์คณะ ที่พิจารณาคดีในชั้นต้นอยู่แล้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาจากรายละเอียดของในแต่ละประเภทคดี ว่ามีความซับซ้อน หรือยากง่ายเพียงใด ดังนั้น จึงไม่ควร กำหนดจำนวนองค์คณะให้ตายตัว แต่ควรกำหนดไว้อย่าง กว้างๆ เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละคดี - องค์คณะของศาลชั้นต้น ควรมีผู้พิพากษา ๓ - ๕ คน โดยใช้ระบบเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้ พิพากษาสำรอง โดยอนุโลมตามร่างมาตรา ๑๔ และร่าง มาตรา ๑๖ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น <p>องค์คณะผู้พิพากษาสำรอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยกับการมีองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง เพื่อให้การ พิจารณาคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดทำให้การ ดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว 	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับ จนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณา พิพากษาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนน เท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือก เกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกา จับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>ผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจ</p> <p>ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุด หน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่าง การพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีส่วน ให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่น นอกศาลฎีกา</p> <p>ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะ พ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือ มีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันมีอาจ กล่าวถึงได้ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถ</p>	<p>ต่อเนื่อง โดยมีกำหนดให้มี ผู้พิพากษาสำรอง เนื่องจาก ขัดกับหลักการที่ห้ามการ ตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเป็น รายคดี เพื่อมิให้ทราบตัว ผู้พิพากษาล่วงหน้า</p>	<p>มีความซับซ้อนอาจเป็นไปได้ที่องค์คณะที่พิจารณา พิพากษาคดีในชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์จะมีจำนวน ๙ คน เท่ากัน ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องผิดหลักการ เพราะรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ต้องเลือกองค์คณะพิจารณา อุทธรณ์จากกลุ่มของผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงกว่าองค์คณะ ที่พิจารณาคดีในชั้นต้นอยู่แล้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาจากรายละเอียดของในแต่ละประเภทคดี ว่ามีความซับซ้อน หรือยากง่ายเพียงใด ดังนั้น จึงไม่ควร กำหนดจำนวนองค์คณะให้ตายตัว แต่ควรกำหนดไว้อย่าง กว้างๆ เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละคดี - องค์คณะของศาลชั้นต้น ควรมีผู้พิพากษา ๓ - ๕ คน โดยใช้ระบบเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้ พิพากษาสำรอง โดยอนุโลมตามร่างมาตรา ๑๔ และร่าง มาตรา ๑๖ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น <p>องค์คณะผู้พิพากษาสำรอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยกับการมีองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง เพื่อให้การ พิจารณาคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดทำให้การ ดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว 	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อกำหนดของประธาน ศาลฎีกา ให้อธิบายผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็น องค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่มีผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึง เจ็ดคน หรือในกรณีที่มีประธานศาลฎีกา เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรม ให้นำอำนาจเลือกผู้พิพากษา เข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่ง ได้รับเลือกนั้น ให้อำนาจเช่นเดียวกับ ผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและ ลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้ การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษา ในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโส ในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึง การที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะ</p>		<p>การตั้งผู้พิพากษาสำรองเพื่อผ่อนคลายนับบัญญัติเดิมที่ กำหนดให้องค์คณะต้องนั่งพิจารณาคดีของคดีคณะทุกคน ทุกนัด แต่ในทางปฏิบัติบางครั้งเป็นอุปสรรคเพราะอาจมี เหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นแก่องค์คณะคนใดคนหนึ่ง การมีองค์ คณะสำรองตามร่างดังกล่าวจะยุ่งยากมาก หากมีการ แก้ไขให้องค์คณะพิจารณาคดีได้ โดยให้มีผู้พิพากษาองค์ คณะเพียง ๗๕ - ๘๐ เปอร์เซ็น ของจำนวนผู้พิพากษา ทั้งหมด ก็สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ น่าจะเป็นการผ่อน คลายแก้ไขปัญหาความตึงเครียดของบทบัญญัติเดิมได้ - ขอให้ให้องค์คณะผู้พิพากษาสำรองทำหน้าที่คล้ายๆ กับ ตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครอง - แนวคิดผู้พิพากษาสำรองนั้น กำหนดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิด ความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดี หากเกิดเหตุ สุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวได้ ทำให้องค์ คณะผู้พิพากษาไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษา ครบองค์คณะได้ ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันเมื่อเกิดเหตุ ดังกล่าวจะต้องมีการเลื่อนคดีหรือให้ที่ประชุมใหญ่ศาล ฎีกาเลือกองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นมาแทนที่องค์คณะผู้ พิพากษาเดิมแต่การมีผู้พิพากษาสำรองหากเกิด</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ผู้พิพากษาต่อไป ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ตาม วรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือก ในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลซึ่ง องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติ หน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือ ค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด</p>		<p>เหตุขัดข้องในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี ก็สามารถนั่ง พิจารณาหรือทำคำพิพากษาได้ทันทีโดยไม่ต้องเริ่ม กระบวนการเลือกโดยที่ประชุมใหญ่อีก ทั้งนี้ การที่ผู้ พิพากษาที่ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีสามารถตรวจสำนวนและ ร่วมทำคำพิพากษาในกรณีที่มีเหตุสงสัยหรือเหตุจำเป็น อื่นอันมีอาก้วกล่าวได้นั้นก็เป็นหลักการที่มีบัญญัติไว้ใน พระธรรมนูญศาลยุติธรรมด้วย</p> <p>- การกำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาสำรองในกรณีต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในร่างมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มีความ เหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาคดีโดย ใช้ระบบไต่สวนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและทันต่อ เหตุการณ์ อีกทั้งการดำเนินคดีไม่หยุดชะงักลงเพื่อ ดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามระบบเดิมที่ใช้อยู่ ในปัจจุบัน</p> <p>- ไม่เห็นด้วยกับการมีผู้พิพากษาสำรอง ควรให้ที่ประชุม ใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งใหม่ หรือหากเกิดเหตุ สงสัยหรือเหตุอื่น ๆ ทำให้องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถ พิจารณาพิพากษาได้ และขาดหายไปคนจำเป็นต้อง แต่งตั้งเพิ่มทดแทน</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาในองค์คณะ ผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ (๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ (๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรด เกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น (๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้าน ผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่ง ยอมรับตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๓ (๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>- ไม่เห็นด้วยกับการมีผู้พิพากษาสำรอง ที่ให้สิทธิลงมติ และทำคำวินิจฉัยชี้ขาด แต่การกำหนดจำนวนองค์คณะผู้ พิพากษาให้มีจำนวนเพียงพอในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย อาจใช้มติสองในสามขององค์คณะผู้พิพากษา - เห็นด้วยกับการมีองค์คณะผู้พิพากษาสำรองเพื่อให้การ ดำเนินพิจารณาคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดทำให้ การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๑๓</p> <p>มาตรา ๑๓ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์ จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดซึ่งได้รับเลือก เป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวน พยานหลักฐาน ในกรณีนี้ ให้องค์คณะ ผู้พิพากษาไต่สวนตามความเห็นสมควรแล้วมี คำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้ เป็นที่สุด และให้นำบัญญัติว่าด้วย การคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านสามารถแสดงต่อศาลได้ว่า มีเหตุสมควรที่ทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๔</p> <p>มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่ จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับ คะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธาน ศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษา เจ้าของสำนวน</p> <p>ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจ ดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษา และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษา ในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจ ออกคำสั่งใด ๆ ที่มิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาด คดีได้</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๕</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินการสอบสวน พิจารณาได้สวนพยานหลักฐานต่อเนื่อง ติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่น อันมีอากาว่ากล่าวได้</p>			
<p>มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ถ้าอัยการสูงสุด หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคล ที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐาน ที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือ ยากแก่การนำมาได้ส่วนในภายหลัง บุคคล ดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสั่ง ได้ส่วนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ก่อนอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา ตามมาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวน พยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็น พยานหลักฐานได้</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๗</p> <p>มาตรา ๑๗ เมื่อศาลประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) กรรมการ ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของราชอาณาจักรปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ อุทธรณ์หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๘</p> <p>มาตรา ๑๘ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้อย่างเต็มที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทาง</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ในการพิจารณาคดี (๒) ดำเนินการและจัดทำรายงาน เกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง (๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติ หน้าที่ในศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนด ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา</p>			
<p>มาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธาน</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
ศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่อง ทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้คู่ความ ซึ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายใน ระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร กำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรม	สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐	- การทำความเข้าใจพิพากษาได้แสดงความคิดเห็น ในการวินิจฉัยก่อนมีการลงมติ - การทำคำวินิจฉัยส่วนตน จะช่วยให้องค์คณะผู้พิพากษา ทุกคนมีโอกาสปรึกษาหารือทั้งในปัญหาข้อกฎหมายและ ข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ในทำนองเดียวกับการศึกษาคดี ในคดีทั่วไปที่องค์คณะผู้พิพากษา ๓ คน ต้องปรึกษากัน เพราะการมีองค์คณะก็เพื่อให้ความช่วยกันทำงานเพื่อความ	มาตราที่กำหนดให้ผู้พิพากษา ในองค์คณะทุกคนทำ ความเห็นในการวินิจฉัยคดี และแถลงด้วยวาจาต่อที่ ประชุมเพื่อให้ผู้พิพากษา แต่ละคนมีการพิจารณาและ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็น การวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคน ทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ โดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจา ต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือ			

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติ ตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะ ผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใด คนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำ คำสั่งหรือคำพิพากษาดมตินั้นก็ได้ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตาม วรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตาม ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือ คำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>รอบคอบ จากนั้นก็ทำคำวินิจฉัยส่วนตน มีใช้ต่างคนต่าง คิดตามลำพังและทำคำวินิจฉัยส่วนตนมาอย่างโดดเดี่ยว แล้วมากไหวตนับคะแนนเสียงข้างมากกันเท่านั้น - บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันคือใช้เสียงข้างมากในการชี้ขาด และ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนต้องทำความเห็น ในการวินิจฉัยคดีส่วนตนและแถลงต่อที่ประชุมก่อนลงมติ - ไม่ควรให้ผู้พิพากษาทำความเห็นส่วนตนก่อนการทำคำ พิพากษา เหมือนที่ศาลรัฐธรรมนูญทำเพราะศาลฎีกาเป็นศาล ที่ใช้ดุลพินิจจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา ซึ่งแตกต่าง จากศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นการวิเคราะห์หลักกฎหมาย</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>	<p>และละเอียด รอบคอบ แล้วให้ที่ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันก่อนลงมติโดยถือเสียง ข้างมาก</p>
---	---	------------------------	--	--	--

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัย ษีขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อย ต้องประกอบด้วย (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหา ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้น อ้างอิง (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้อง จับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะ	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ได้กระทำคามผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อ ว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิง กับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตราย ประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะผู้ไต่สวนอิสระหรือัยการสูงสุดอาจ ร้องขอศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือ หมายขังผู้นั้นได้ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการ คุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะ ผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขัง จำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือ ปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้</p>	<p>หมวด ๒ หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา</p>
<p>ผู้เสนอความเห็น</p>		<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>
<p>ความเห็นที่เสนอ</p>		
<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๓</p> <p>มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้แก่</p> <p>(๑) อัยการสูงสุด</p> <p>(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตกำหนด</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	
<p>มาตรา ๒๔</p> <p>มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญา สำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิด ต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่ง อยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณา พิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นได้ด้วย ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหา ความผิดอาญาบทอื่นจากกรกระทำความผิด กรรมเดียวกับกรกระทำความผิดตามที่มี</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>การยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้โอนคดีดังกล่าวมายังศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>- การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยจะทำให้พิจารณาคดีได้ทันทีเมื่อพยานหลักฐานพร้อมหากนำมาใช้กับนักการเมือง น่าจะเป็นผลดี ทำให้ไม่กล้ากระทำความผิด</p> <p>- การสืบพยานลับหลังจำเลยจะกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานและสิทธิการถามค้านพยาน ซึ่งเป็นหลักประกันที่สำคัญของจำเลยในกระบวนการยุติธรรม ตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๑๗๒ บัญญัติว่า “การพิจารณาและสืบพยานต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย” แต่กรณีจำเลยได้กระทำความผิดแล้วหลบหนีย่อมกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมไม่อาจดำเนินต่อไปได้ ส่งผลต่อ</p>	<p>มาตรานี้เป็นการกำหนดหลักการว่าในวันฟ้องคดีต้องมีตัวจำเลยมาศาล เพื่อให้จำเลยใช้สิทธิในการต่อสู้คดีได้ แต่ได้กำหนดข้อยกเว้นให้ศาลสามารถรับฟ้องและพิจารณา คดี โดยไม่มีตัวจำเลยได้ใน มาตรา ๒๖</p>
<p>มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๕ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับ การทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียง</p>			

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>พอที่จะดำเนินการรวบรวมพิจารณาได้สวน ข้อเท็จจริงต่อไปได้ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ ในวันยื่นฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่ง สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็น หลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร กรณีศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง</p>		<p>ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม หาก ไม่มีมาตรการดำเนินคดีกับผู้หลบหนี และยังไม่เกรงกลัว ต่อกฎหมายอาจเป็นการส่งเสริมให้ทำผิดมากขึ้น แม้ว่า การดำเนินคดีโดยไม่มีอายุความเมื่อเวลาผ่านไปนาน เท่าใด ความแม่นยำก็ยิ่งลดลง อาจกระทบต่อการเบิก ความในชั้นพิจารณาดีและการรับฟังพยานหลักฐาน การ หลบหนีถือเป็นการสละสิทธิในการเผชิญหน้าและถามค้าน พยาน ดังนั้น การสืบพยานลับหลังน่าจะเป็นธรรมและ เหมาะสมกว่าไม่มีอายุความ - วันฟ้องไม่จำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหามาปรากฏตัวต่อ หน้าศาลที่ผ่านมหลายคดีกรรมการ ป.ป.ช.มีมติชี้มูล ความผิดและผู้ถูกชี้มูลความผิดหลบหนีไปทำให้คดีค้างอยู่ ในศาล ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้การที่ไม่จับผู้ที่ถูกชี้มูล เพื่อส่งตัวฟ้องศาลเป็นสิทธิพิเศษมากกว่าการดำเนินคดี อาญาทั่วไปที่ต้องจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อศาลพิจารณาให้ ประกันตัวอยู่แล้ว จึงเห็นว่าการพิจารณาคดีทุจริตแบบลับ หลังจำเลยแล้ว ต้องไม่มีอายุความด้วยซึ่งสอดคล้องกับ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตข้อ ๒๙</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
		<p>- ควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองได้ชี้แจงพร้อมส่งหลักฐานทางจดหมายหรือมอบหมายให้หน่วยทำการแก้ต่างแทนได้</p> <p>- การพิจารณาคดีทุจริตของนักการเมือง โดยใช้ระบบใบสืบสวนต้องค้นหาความจริงให้สิ้นข้อสงสัย มีการสืบพยานเพิ่มเติมหรือตีสืบพยานก็ได้ การพิจารณาคดีแบบลับหลังจำเลยจะไม่ทำให้สูญเสียความยุติธรรม เพราะไม่ได้ห้ามมิให้เข้ามา อีกทั้งการไม่มีอายุความทำให้เอาผิดจำเลยได้ตลอดเวลา</p> <p>ไม่เห็นด้วยที่ไม่มีตัวจำเลยในวันฟ้องศาลหรือวันพิจารณาคดี</p> <p>- เพราะสิทธิเสรีภาพในการแสดงข้อเท็จจริงไม่ปรากฏ</p> <p>- การดำเนินคดีอาญามีความมุ่งหมายเพื่อลงโทษอาญาแก่ตัวจำเลยโดยตรงหากไม่มีตัวจำเลยมาศาลและดำเนินการพิจารณาลับหลังจำเลยโดยตลอด แต่สุดท้ายก็ทำอะไรไม่ได้เพราะไม่มีตัวจำเลยให้ลงโทษ ถือว่าการกระบวนการพิจารณาที่ผ่านมามีทั้งหมดเสียเปล่า จึงเห็นว่าในวันยื่นฟ้องอาจไม่จำเป็นต้องเอาตัวมาส่งที่ศาลทันที แต่กรณีศาลจะดำเนินการพิจารณาต่อไปจำเป็นต้องให้มีตัวจำเลยมาอยู่ในอำนาจศาลด้วย</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๖</p> <p>มาตรา ๒๖ ในกรณียื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่าศาลและอัยการ สูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐาน แสดงต่อศาลว่าไม่เคยมีการออกหมายจับ ผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัวมา ให้ศาล รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏ ผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล</p> <p>การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือ ถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตาม กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว</p> <p>เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณามารวด หนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนี ในระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำ อายุความตามบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่ง</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>- การดำเนินคดีโดยไม่มีอายุความทำให้ดำเนินคดีได้ ตลอดไปหากจำเลยหลบหนีต้องหลบหนีทั้งชีวิต หาก นำมาบังคับใช้กับนักการเมืองน่าจะเป็นผลดีทำให้เกิด ความเกรงกลัวมากขึ้น</p> <p>- การไม่นับอายุความ เป็นหลักการที่กำหนดในข้อ ๒๙ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ดังนั้นการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในร่างฯนี้จะแก้ปัญหาคือ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลบหนีตั้งแต่ก่อนฟ้อง คดีหรือหลังพิจารณาคดีได้ เพราะการพิจารณาและบังคับ โทษจะไม่เสียไปด้วยเหตุที่ผู้ต้องหาหลบหนี ส่วนการ หลบหนีนั้นขึ้นพิจารณาหลังฟ้องคดีแต่ยังไม่มีความ พิพากษานั้น ตามร่างฯที่กำหนดให้แก้ปัญหาคือการให้ สืบพยานลับหลังได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องแก้ไขหลักการฟ้องคดี ว่าต้องส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้องด้วย</p> <p>- การไม่นับระยะเวลาหลบหนีในอายุความนั้นเป็นไปตาม กฎหมายระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตามจะต้องเลือกร ระหว่างการสืบพยานลับหลังกับการไม่นับระยะเวลา หลบหนีเข้าในอายุความ เพราะเป็นมาตรการที่นำมาใช้</p>	<p>เนื่องจากมาตราที่กำหนด ข้อยกเว้นให้ศาลสามารถรับ ฟ้อง โดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดีได้ เพื่อให้ สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดที่หลบหนีได้ก่อน หมดอายุความฟ้องคดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้เมื่อ ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว มิให้นำอายุความฟ้องคดีโดยมี ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๙๕ แห่งประมวล กฎหมายอาญา มาใช้กับกรณีนี้</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่ การพิจารณาคดีนั้น</p>		<p>ควบคุมกันได้ดีดังปรากฏในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประเพณีที่มีขอบและตามร่างดังกล่าวนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คดีทุจริตของนักการเมืองที่ไม่มีอายุความน่าจะจะเป็นธรรม และเหมาะสมมากกว่าการให้พิจารณาคดีลับหลังจำเลย - การไม่มีอายุความจะสอดคล้องกับอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยกการต่อต้านการทุจริตข้อ ๒๙ ซึ่ง กำหนดให้รัฐภาคีต้องกำหนดอายุความสำหรับความผิดที่ กำหนดตามอนุสัญญาให้มีระยะเวลาสั้นขึ้นหรืออายุ ความสะดุดเหตุยุติลงในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำได้ หลบหนีกระบวนการยุติธรรม <p>ไม่เห็นด้วยกับคดีไม่มีอายุความ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพราะขัดกับหลักการของกฎหมายทั่วไป และหากนาน ไปก็ยากที่จะทำการไต่สวนให้ได้ความจริงได้ - เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยให้ ได้รับความเป็นธรรม - ขอให้ขยายอายุความมากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อาญาเช่น ๒๐ ปี ขยายเป็น ๓๐ ปี - ในเยอรมัน และฝรั่งเศสจะใช้วิธีการในคดีโกธัมดอายุ ความ หากพบเจอพยานหลักฐานที่จะดำเนินคดีแล้ว จะ 	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ยกย่องสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมิได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว และเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้ออกหมายจับ ให้ศาลออกหมายจับและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าจำเลยไม่ได้ตั้งใจจะให้มีการพิจารณาต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ได้สิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจดยุติการฟ้องไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การได้สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ขอให้อายุความสะดุดหยุดลง แล้วเริ่มนับอายุความใหม่</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินการสอบสวน พิจารณามาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษา ว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมี พยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริง เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมา แสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาล มีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้น คดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้น พิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่ จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้อง จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวน พยานหลักฐานให้กระทำได้โดยเปิดเผย เว้นแต่ มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณา เป็นการลับได้ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาล เห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณา เป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวน พยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณี ดังต่อไปนี้ (๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวน พยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือ มีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีพยานและจำเลยได้รับอนุญาต จากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและ สืบพยาน (๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาล ได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของ</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p> <p>พันคำเอก จรุงวิทย์ ภูมิ มา รองเลขาธิการ คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๖ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>- การส่งตัวจำเลยพร้อมกับฟ้อง เพื่อให้ศาลมีโอกาสแจ้ง วันนัดพิจารณาให้จำเลยทราบต่อหน้าจำเลย ซึ่งหาก จำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาลในวันนัดพิจารณา ต่อไป โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ก็จะเป็นพฤติการณ์ที่แจ้ง ชัดว่าจำเลยสละสิทธิที่จะให้มีการพิจารณาต่อหน้าตนเอง แล้ว ทั้งนี้ หากใช้หลักการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่าจะให้มีการ การฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้อง และการ กำหนดหลักการเพิ่มเติมให้มีการสืบพยานลับหลังได้ อาจ มีข้อโต้แย้งในภายหลังได้ว่าจะไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงออก ให้เห็นว่าจำเลยสละสิทธิที่จะไม่เข้าร่วมพิจารณาแล้ว</p> <p>- การพิจารณาคดีลับหลังทำให้สามารถพิจารณาคดีได้ ทันทีเมื่อพยานหลักฐานพร้อม แม้ไม่ได้ตัวจำเลยมาศาล ส่วนการดำเนินคดีโดยไม่มีอายุความย่อมสามารถ ดำเนินคดีได้ทุกเมื่อโดยตลอดไปหากจำเลยจะหลบหนี ต้องหลบหนีไปทั้งชีวิต ดังนั้น หากใช้ทั้ง ๒ หลัก มา ดำเนินการกับนักการเมืองน่าจะเป็นผลดีในการที่จะทำให้ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะกระทำความผิดเกิด</p>	<p>มาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็น กรณีที่ได้ตัวจำเลยมาในวัน ฟ้องคดีและศาลเริ่ม พิจารณาแล้ว แต่ให้ศาลมี อำนาจไต่สวนลับหลังจำเลย ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ส่วนกรณีที่ไม่ได้ตัวจำเลยมา ศาลในวันฟ้องคดีนั้น ได้ กำหนดให้ศาลสามารถรับฟ้อง และพิจารณาคดีลับหลัง จำเลยได้ตามมาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๗ แล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>นิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวไม่ได้ (๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้ หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้ (๔) โฆษณาว่าพิจารณาหรือได้สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลย ออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาต จากศาล กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่ง หนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ ส่งไปยังหน่วยงานของจำเลยแทน</p>		<p>ความเกรงกลัวมากขึ้น ย่อมส่งผลดีกับประเทศโดยรวม</p>	
<p>มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๑ ในการดำเนินคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยซึ่งหลบหนีไป ในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ถ้าเป็นกรณีโทษทัณฑ์ในระหว่างการพิจารณาคดี ของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำคุก หรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลย รายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะ เหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำคุกคดี หรือ ถอนฟ้อง			
มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้อง แล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และ นัดความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก นับแต่วันที่ได้รับสำเนาฟ้อง ให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนา เอกสารในสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันพิจารณา ครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและ อธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความ จริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลย ไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การ ปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนด วันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์ และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณา ครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้ การปฏิเสธ ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตาม ฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุก น้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่ไม่เกินสามปี ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาได้สวนต่อไป เพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
ความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำ ความผิดจริงก็ได้			
มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๓ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชี ระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวน ที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาพิพากษา พยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้น ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อ ได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบ ถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้ โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี	สัมมนาประชาชนสัมพันธ์ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐	- เรื่องของพยาน ไม่มีประชาชนคนไหนที่จะเอาตัวเองไป เป็นพยานกับนักการเมือง ดังนั้น หากมีความจำเป็นต้อง ใช้พยานบุคคลควรเป็นแบบไม่เปิดเผย และมีมาตรการ คุ้มครองดูแลพยานให้มากกว่านี้ โดยมุ่งเน้นไปที่เอกสาร และความชัดเจนที่เห็นได้ว่าผิดจริง ก็ขึ้นอยู่กับความผิดได้เลย	ในมาตรา ๔๐ ได้กำหนดให้ ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นพยานที่อาจ ได้รับการคุ้มครองตาม มาตรการพิเศษตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองพยานใน คดีอาญาดำเนินแล้ว
มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและ	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>พยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็น อย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็น แห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้ โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอ พยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานตามมาตรา ๓๓ หรือมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุ ต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่จำเลย ไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือ แม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐาน ไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลัง วันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษา จะได้สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพิ่มเติมก็ได้</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
---	--	------------------------	------------------------	--

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการได้ส่วน ให้องค์คณะผู้พิพากษาที่กำหนดวันเริ่มได้ส่วน โดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๖ ในการได้ส่วนพยานบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้าง หรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษา สอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้ พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะ ได้ส่วน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดย วิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใด ยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความ ถามพยานเพิ่มเติม การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
หลังจากดูความเหมาะสมตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้ดูความฝ่ายใดจากพยานอีก เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากศาล			
มาตรา ๓๗ บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาล ยุติธรรมกำหนด (๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตาม มาตรา ๓๖ (๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคล หรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสามและวรรคสี่ (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๓๘	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๓๘</p> <p>มาตรา ๓๘ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและ ให้โอกาสคู่ความตามสมควร ในอันที่จะขอให้ เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมา ให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๓๙</p> <p>มาตรา ๓๙ เมื่อการไต่สวน พยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิ แกลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและ ให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายใน เจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุ สมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้อง ไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนี้ไว้</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ในกรณีศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลัง จำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว</p> <p>ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลัง จำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๐</p> <p>มาตรา ๔๐ ให้ถือว่าพยานบุคคล ในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการ คุ้มครองตามมาตรการพิเศษตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	
<p>มาตรา ๔๑</p> <p>มาตรา ๔๑ การรับทรัพย์สิน ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจรับทรัพย์สิน ตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็น เป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิด (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจ</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>คำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด</p> <p>(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒) (๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)</p> <p>ในการที่ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก</p> <p>ในกรณีที่ศาลเห็นว่าวิธีอื่นที่จะทำ ให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าว</p>			

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>แผนการรับทรัพย์สิน หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้</p>			
<p>มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๒ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าใจที่จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้รับเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มาจากกรกระทำความผิดต่อตำแหน่ง</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>หน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะ เดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับกำกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น (๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจ คำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือ รับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความ ผิด</p> <p>(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจ คำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจาก การจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่ง ทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓) (๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิด จากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๓</p> <p>มาตรา ๔๓ ในการพิพากษาคดีหรือ ภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งรับหรือได้สั่งรับ โดยสภาพ ไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย หรือไม่สามารถ ติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือ ได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือ การติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกิน สมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยค่านึงถึง ราคาท้องตลาดในวันศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาลสั่ง รับชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าว ภายในเวลาที่ศาลกำหนด</p> <p>การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในกรณี ที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือ ในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่า</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ราคาต่อตลาดของสิ่งที่ศาลสั่งริบในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผู้ชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ศาลกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้น ได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
หมวด ๓ หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน _____	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษา คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติใน หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของตุ้ราร่งตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๕ ค้ำร้องขอให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน นอกจกจากจะต้องระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและ พฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียด เกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของ ทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็น เจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๖ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศ คำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการ ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามา ในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อน ศาลมีคำพิพากษา	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๗</p> <p>มาตรา ๔๗ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระ การพิสูจน์ต่อศาล</p> <p>ถ้าผู้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวย ผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของ แผ่นดิน</p> <p>ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกลจริต ไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือ ผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการ มรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการ พิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณา พิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
หมวด ๔ หมวด ๔ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีการกล่าวหา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือ ใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และ ประธานรัฐสภาเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาและเสนอเรื่อง มายังประธานศาลฎีกา ให้ประธานศาลฎีกา พิจารณาดังคณะผู้ได้สวนหาข้อเท็จจริงและ เพื่อดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและ ทำความเห็นเกี่ยวกับข้อกล่าวหาดังกล่าว	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๙</p> <p>มาตรา ๔๙ ให้คณะผู้เตสาวนอิสระ ที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วย บุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่คัดเลือกจาก ผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และ มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยให้ แต่งตั้งจากราชการหรือการที่ดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ หรืออัยการอาวุโสที่ เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อยหนึ่งคน สำหรับจำนวนที่เหลือให้คัดเลือกจากบุคคล ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ และ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๑ ตามความเหมาะสมแห่งคดี</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>มาตรา ๕๐</p> <p>มาตรา ๕๐ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น คณะผู้เตสาวนอิสระต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย โดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวัน แต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการ ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการ ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า ส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน อื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือ รัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทาง วิชาการเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดย ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปีนับถึงวันที่ได้รับ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีการของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
การเสนอชื่อและได้รับการรับรอง การประกอบวิชาชีพจากองค์การวิชาชีพนั้น (๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและ ประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการ วิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูง ของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง			
มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๑ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น คณะผู้ได้ส่วนอิสระต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) ดิถยาสเหตุใดให้โทษ (๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็น บุคคลล้มละลายทุจริต	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือ นักบวช</p> <p>(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่</p> <p>(๕) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ</p> <p>(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิ สมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือ ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและ ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>(๘) เคยถูกลี้ภัยพ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของ ศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของ แผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้อง คำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำได้โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็น การฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วย ยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันใน ความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้ายาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในความผิดฐานฟอกเงิน</p> <p>(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า กระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>(๑๒) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการอื่นมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย</p> <p>(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้ผิดพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>(๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ใน</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>ความคิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดสุทฺุโทษ (๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ การเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับ การแต่งตั้ง</p>			
<p>มาตรา ๕๒ ในกรณาดำเนินการของ คณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระ มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
<p>มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระจะได้รับ ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>และคำตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา</p>			
<p>มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ คณะผู้เตสวนอิสระมี อำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อ ประกอบการได้สวนตามรายการ วิธีการ และ ภายในระยะเวลาที่คณะผู้เตสวนอิสระ กำหนด โดยจะเรียกรายการทรัพย์สินและ หนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้จากผู้ซึ่งเก็บรักษาเพื่อ นำมาเทียบเคียงดูด้วยก็ได้ ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า สามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการได้ส่วนแล้ว เสร็จ ให้คณะผู้ได้สวนอิสระดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่ง ยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด (๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อ วินิจฉัย (๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์ ตามที่ถูกกล่าวหา และมีข้อเป็นกรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการได้สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อ ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในการได้สวนและดำเนินการตามวรรค หนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบ วันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มี เหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกา</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>เพื่อพิจารณายกยระยะเวลาตามที่ เห็นสมควร</p> <p>ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตาม ความเห็นของคนผู้ใดส่วนอิสระภายใน หกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้น ระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่น คำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลา ฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่ วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายใน อายุความ</p> <p>ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนิน คดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับ ในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>หมวด ๕</p> <p>หมวด ๕</p> <p>การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน</p> <p>_____</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๕๖</p> <p>มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ปรากฏว่ามี การกระทำความคิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตาม มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดง ที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อ ศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีกรกระทำนั้น</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้น ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาต ขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกิน สามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือ เจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม วรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้			
มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ยื่น บุคคลซึ่งผู้ยื่นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลา ที่ต้องยื่น รวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชี	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการ ตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้ง มติและรายงานการประชุมของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม ด้วยโดยอนุโลม			
มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาคดี ตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การค้าเป็นคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดี ส่วนอาญาที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้า ออกไป องค์คณะผู้พิพากษากอาจมีคำสั่งให้แยก การค้าเป็นคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินการสอบสวนพิจารณาในคดีต่อไปได้	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p> <p>หมวด ๒ หมวด ๒ อุทธรณ์</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p> <p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>- การอุทธรณ์ มีลักษณะเปิดกว้างให้อุทธรณ์ได้ทุกกรณี ทั้งที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ วรรคท้ายระบุว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ เป็นไปตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” แต่ร่างนี้มี ลักษณะเปิดกว้าง ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์อะไรเลย จึง เสนอให้จำกัดสิทธิอุทธรณ์บ้าง เช่น กรณีศาลพิพากษาว่า มีความผิดแต่ให้รอการลงโทษ หรือกรณีศาลลงโทษสถาน เบาให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือ ๕ ปี ห้ามอุทธรณ์ เป็นต้น</p> <p>- ส่วนในคดีสาขาหรือคดีข้อกั้นส่วน ขอเปลี่ยนทรัพย์ หรือ คำร้องขัตทรัพย์ จะอุทธรณ์ได้หรือไม่ ขอให้ระบุให้ชัด แม้ ร่างนี้จะระบุว่าจะจำกัดคำพิพากษาและคำสั่งในชั้นบังคับคดีให้ เป็นที่สุด ก็ควรระบุให้ชัดเพราะการร้องขัตทรัพย์มีการ ดำเนินการได้สวนคล้ายๆกับการดำเนินคดีใหม่และอาจมี ทุนทรัพย์จำนวนมากก็เป็นได้</p> <p>- เสนอให้มีการอุทธรณ์ ฎีกา (๓ ชั้น) ได้เหมือนศาลปกติ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p> <p>ในหมวดนี้มีได้จำกัดเหตุใน การอุทธรณ์ เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขของการ อุทธรณ์ไว้ ซึ่งต่างจากมาตรา ๒๓๘ วรรคสาม ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่ง กำหนดให้สามารถอุทธรณ์ได้ เฉพาะกรณีที่มีหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริง เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ</p>
<p>มาตรา ๕๙ มาตรา ๕๙ คำพิพากษาของศาลให้ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>		<p>เนื่องจากพิจารณาการ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องการพิจารณาคดีที่มี ประสิทธิภาพและรวดเร็ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
			จึงกำหนดให้ผู้พิพากษาในชั้น ศาลฎีกาซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาล ฎีกาคัดเลือก ซึ่งมีความรู้และ ประสบการณ์สูงอยู่แล้วเป็นผู้ พิจารณา โดยให้มีการ อุทธรณ์เพียงครั้งเดียว เพื่อความรวดเร็ว
มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ยกข้อไม่ได้ ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับ อุทธรณ์	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์ คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๒ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดย องค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้า คณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคย ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้า คณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมา ก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี คำวินิจฉัย อุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัย อุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๐ และ มาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การดำเนินคดี ชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหา ข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาศึกษาโดยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคนหนึ่งในคนใดในองค์คณะพิจารณา คดีนั้นหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอ ประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัย ปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้ เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือ ประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะ พิจารณาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่อง หรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>หมวด ๗ หมวด ๗ การบังคับคดี</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ การบังคับให้เป็นไปตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา คำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดี ตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>	<p>-</p>	<p>ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การบังคับคดีใหม่ชัดเจน ทั้งในเรื่องกระบวนการ ทรัพย์สิน และระยะเวลาในการ บังคับคดีไว้แล้ว</p>
<p>มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๕ การบังคับคดีเอาแก่ ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทน มูลค่าสิ่งที่ศาลสั่งริบหรือสั่งให้ตกเป็นของ แผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่ วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด และให้อัยการ สูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจ ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงาน</p>	<p>สัมมนาอนุ ประชาสัมพันธ์ฯ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>- การบังคับคดี ควรเขียนให้ชัดเจน</p>	<p>ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การบังคับคดีใหม่ชัดเจน ทั้งในเรื่องกระบวนการ ทรัพย์สิน และระยะเวลาในการ บังคับคดีไว้แล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>บังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี</p> <p>การบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งทีศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย</p>			
<p>มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๖ ในกรณีทีศาลสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของที่</p>	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
<p>แท้จริงมีผู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำ ความผิด ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ใน ความครอบครองของเจ้าพนักงานก็ให้ศาลสั่ง ให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ คำร้อง ของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อ ศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คำพิพากษา ถึงที่สุด</p> <p>ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงิน ตามมาตรา ๔๓ หากปรากฏโดยคำร้องของ ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึด หรืออายัดว่าผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็น เป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงิน แทนตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึดหรือ อายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ
คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงซึ่งจะตั้ง กระทู้ทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรือ อายัดทรัพย์สินดังกล่าว			
บทเฉพาะกาล บทเฉพาะกาล _____	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	
มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๗ บทบัญญัติใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ อุทธรณ์ ไม่ใช้บังคับแก่ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้ บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ใน วันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่า คดีจะถึงที่สุด	- ไม่มีผู้เสนอความเห็น	-	

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับ การดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดี ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาภาคีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ใน วันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับ ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมี พระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ</p>	<p>- ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

<p>ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ผู้รับสนองพระราชโองการ นายกรัฐมนตรี</p>			

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)